

Yıl : 3 Sayı : 18

GERGEF

EDEBİYAT DERGİSİ

Kasım - Aralık
2023

Fotoğraf: Emre KOÇ

Yasin MORTAŞ - Yahya ÖZKÖK - Hüseyin ÇOLAK - Ahmet URFALI - Sündüs ARSLAN AKÇA
Talat ÜLKER - Hakan İLHAN - Mustafa IŞIK - Çağlar SARITAŞ - Mehmet PEKTAŞ - Cihat BARIŞ
İbrahim ŞAŞMA - Beyza DAĞÇAL - Mehmet MEMDOĞLU - Ali HAVAN - Ayşe ARSLAN
Nilüfer AKINGÜL - M. Nihat MALKOÇ - Yavuz DİNÇ - Orhan YAĞMUROĞULLARI - Meryem KÜÇÜK
Seda MERİÇ - Ahmet ERGİN - Cansu ŞAHİN - Selim ERDOĞAN - Ahmet KAFKAS - Recep ŞEN
Servet ZEYREK - Ramiz AYDIN - Ali AĞIR - Kazım GÖK - Nuray DOĞAN - M. Ali ÖZDOĞAN
Haluk TANRIVERDİ Tayyib ATMACA - Şener ÖKTEM - Fatma SÜMER - Recep HALİLOĞLU
Mehmet OSMANOĞLU

Bu Sayımızda

- Varak-ı Mihr ü Vefayı Kim Okur Kim Dinler - Genel Yayın Yönetmeni / 3
Kudüs Bir Yağmur Sözlüğü - Yasin MORTAŞ / 4
Kudüs Serenadı - Yahya ÖZKÖK / 5
Kuşun Uykusu - Hüseyin ÇOLAK / 6
Bir Bozkır Sevdası - Ahmet URFALI / 8
Ağlamak - Sündüs ARSLAN AKÇA / 10
Türkülerin Hafızası ve Türkülerden Şiir Sağan Bir Şair - Talat ÜLKER / 11
İstemem - Hakan İLHAN / 16
Bırakır Yaya - Mustafa IŞIK / 17
Yazar Şair Hüseyin Akın'la Şiir Üzerine Konuştuk - Çağlar SARITAŞ / 18
Yol Ayrımı (Öykü) - Mehmet PEKTAŞ / 20
Güz Sarısı - Cihat BARIŞ / 22
Ademi Uyandırmak - İbrahim ŞAŞMA / 23
Hangi Adam (Öykü) - Beyza DAĞÇAL / 24
Kültür ve Gençlik - Mehmet MEMDOĞLU / 26
Suni Teneffüs - Ali HAVAN / 27
Dost Eli - Ayşe ARSLAN / 28
Songül'ün Erkanı - Nilüfer AKINGÜL / 29
Bir Rüyanın Ertesi - M. Nihat MALKOÇ / 32
Tamamlanmamış Bir Şiirin Sancıları Son Yakarış - Yavuz DİNÇ / 33
Edebî Eserlerin Dört Olmazsa Olmazı - Orhan YAĞMUROĞULLARI / 34
Ağlamam Geçti - Meryem KÜÇÜK / 36
Küheylanlar Koşar Nefesimde - Seda MERİÇ / 37
Deli Sami (Öykü) - Ahmet ERGİN / 38
Uzak Mescit - Cansu ŞAHİN / 40
Krizantemle - Selim ERDOĞAN / 41
Kaybedilen Maçta Gelişine Şut Yemek - Ahmet KAFKAS / 42
Öyküm Yarım Düşüm Yarım - Recep ŞEN / 43
Son Yolculuk (Öykü) - Servet ZEYREK / 44
Anne Balası Evlat - Ramiz AYDIN / 46
Benim Yüreğim Ağlar - Ali AĞIR / 47
O Gün Elbet Gelecek - Kazım GÖK / 48
Âlemi Edebiyat - Nuray DOĞAN / 49
Mekanın Cennet Olsun - M. Ali ÖZDOĞAN / 50
İncinir - Haluk TANRIVERDİ / 51
Geçmiş Günler Matinesi-7 - Tayyib ATMACA / 52
Okumalarım - Şener ÖKTEM / 55
Seyr-i Âlem Köşesi - Fatma SÜMER / 58
Divan Köşesi - Recep HALİLOĞLU / 63
Sabah Yakın Değil mi - Mehmet OSMANOĞLU / 65

Yıl: 3 Sayı: 18
Kasım - Aralık 2023

19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası Adına
Derginin Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Adil ATICI

Genel Yayın Yönetmeni
Recep ŞEN

Editör
Ahmet KAFKAS

Yayın Kurulu
Recep ŞEN
Ahmet KAFKAS
Mehmet OSMANOĞLU
Emre KOÇ
Çağlar SARITAŞ
Selim ERDOĞAN

Son Okuma
Mehmet OSMANOĞLU

Tasarım
Esma Nur ÇALIŞKAN

Yönetim ve Haberleşme
19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası
Cumhuriyet Mah. Ekrem Ünyay Cad.
No: 10 - 19 Mayıs / SAMSUN
0362 511 32 23 - 0545 511 32 23

Gergef Web:
www.gergefedebiyatdergisi.com

E-posta Adresi:
gergefedebiyatdergisi@gmail.com

Sosyal Medya
Instagram: @gergefedebiyatdergisi
Twitter: @gergefedebiyat
Facebook: @gergefedebiyatdergisi

Yayın Türü
Sürelili Yayın
İki Aylık e-dergi

Dergimiz İki Ayda Bir Kendi İnternet Sayfasında
ve 19mayisgazetesi.com İnternet Sayfasında
E-Dergi Olarak Yayımlanmaktadır, Ücretsizdir.
Eserlerin Hukuki Sorumluluğu Yazarlarına Aittir.
Gergef Edebiyat Dergisinde Yapılan Alıntılarda
Kaynak Gösterilmesi Zorunludur.

VARAK-I MİHR Ü VEFA'YI KİM OKUR KİM DİNLER

İnsan, vefa ile güzeldir. Vefa, muhabbeti ve yârenliği sürdürmektir; kadir kıymet bilmek, hatırlamak, hatırlatmaktır. İnsandaki olgunluğun da işaretidir aynı zamanda vefa. TDK Sözlüğü; sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı olarak tarif eder vefayı.

Yunus, "Sen özünü Hakk'a bağla / Elden vefa yoğa benzer." der. Mevlâna Hazretleri de: "Kula vefası olmayanın Hakk'a vefası olmaz." buyurur. Bazısı farkında olmaz yılların yorgunluğunda unuttur; bazısı da sahiden unutmak ister, unuttur. Bazı insanlar da yapılan iyiliğin, bir güzel kelamın, yol yürümüşlüğü'nün hatırını gözetmez. Edebiyatı ticari bir piyasa, şöhrete açılan kapı olarak görenlere vefa adına diyecek bir şeyimiz yok, pazarları bol olsun! Onların dünyasında vefa aramak abesle iştigal etmek gibi bir şeydir zaten. Bu tipler yıkık köprüye benzer, kendilerine uğrayanları hüsrân ve hayal kırıklığı ırmağına atarlar. İnsana, şehre, yazının namusuna vefası olmayandan başka ne beklenebilir ki?

Yola çıktığı arkadaşlarını yolda bulduklarıyla değişen, feraha erince nefis yapıp terk eden, işlerini yürütmek için dostunu kullananlardan da uzak durmak gerekir. Eliot'un söylediği ne kadar da doğrudur: "Fazla fedakârlık daha fazla vefasızlık getirir."

Vefanın edebiyatı olmaz; vefa bir hayat tarzıdır, yaşanılacak haldir, duygudaşıktır. Vefa hem sahibine hem de vefa gösterilen kimsenin kalbine huzur doldurur. Edebiyatçı aynı zamanda unutulmaması gereken kıymetleri hatırlatandır, bir vefa işçisidir. Bu işçiliği toplumsal bir görev addeden edebiyatçı da bazen toplumun vefasızlığıyla karşı karşıya kalır.

Sanat ve edebiyat dünyasında çok sık karşılaştığımız, en fazla şikâyet ettiğimiz bir durumdur vefasızlık. Çıkar ilişkileri, şöhret illeti, çekememezlik, fitne, ideolojik körlükler, ahbap çavuş ilişkileri, nan-körlük, hilekârlık vb. hastalıklar birçok kalem erbabını bu vefasızlık çukuruna atmıştır. Bu tipler ne kendileri huzur bulmuş ne de başkalarına huzur vermişlerdir. İşin acı tarafı, artık bu gibi durumlar günümüzün sanat ve edebiyat mahallesinde normal görülmeye başlanmıştır. Bir de, Tanpınar'ın ifadesiyle sükût suikastı vardır ki sormayın gitsin. Bu mahallede unutulup gidenler, izbe köşelerde son demlerini yalnız geçirenler, terk edilmişliğin kısılcığında hastalıklarla cedelleşerek hayata gözlerini yumanlar ve daha nice dramlar yaşanmıştır. Kazananlar, kaybedenler... Sahi gerçekten kazanan kim, kaybeden kim bu mahallede? İyi günde etrafı dolup taşanlar, dar günde yanında kimseyi bulamayanlar... Vefa, adı kitaplarda yazılı bir semttir artık edebiyat mahallesinde. Dostlukların, paylaşımların önemini yitirdiği bir semt adı... Usta çırak, üstat talebe ilişkilerinin bittiği bir semt adı.

Sizleri on sekizinci sayımızla baş başa bırakırken, bu sayımıza emek veren, destek olan dostlara da teşekkür ediyoruz. Sefa ve vefa ile kalınız.

Recep ŞEN
Genel Yayın Yönetmeni

KUDÜS BİR YAĞMUR SÖZLÜĞÜ

Yasin MORTAŞ

gözlerindeki köz izi
tarih yanığı olmalı Kudüs'üm
sana dokunmayan ırmağa ve yağmurlara çok küstüm

ışığını içen geceye
bakma sen/ o iblise
sana bakan gözüme Kâbe sürmesi sürdüm

denizler içime Aksa
seni boğdurmam sevgilim
yanakları aşk Aksa/göz yaşıyla bölüştüğüm

hangi ağrımı açsam
çok sızlıyor canım benim
saçını tel tel tarasam/ hasrete takılıyor gözlerim

penceremde gün kırıldı
vaktim kanadı yine
kandilin yağsız mı kaldı güzelim/ bak içime çekildi tebessümüm

dokunsam saf yüreğine
ateşler içindesin biliyorum
çağ saplı ciğerim/ah benim hüznün sözlüğüm

mendilimdeki saklı sabah
açarım ezanla yüzünü
göğsüme battı sessizliğin / ah benim sessiz ölümüm

haydi
herkes
ve şimdi
Kudüs'e sağanak sağanak ölme vaktidir
oy
kanıyor göğsümde her sabah
benim yağmur yanığı mescit gülüm

KUDÜS SERENADI

Yahya ÖZKÖK

Ey Kudüs!
Ey gözümde ıslanan sülüs!
Rüyalarda dolaşırım sokaklarını
Ve işgal kızılı şafaklarını.
Hasretin kör bıçak gibi deler yüreğimi,
Bir gelincik gibi dağılırım.
Hicran hoyrat bakışında eler yüreğimi,
Ben her dizede intifadaya sarılıırım.

Ey Miraç'ın gölgesindeki nazenin süs!
Elbet gelecek Selahaddin!
Bu müjdeye şehit çocuklar gibi sevin!
Kınımızda tutuşurken kılıçlar,
Bir gün bakacağız Zeytin Dağı'ndan.
Ve seni sarmalayacak yeni başlangıçlar,
Müminler sel gibi akacak her sokağından.
Ey Kudüs!
Seni anmadan nasıl nefes alır göğüs?
Sapanların ucunda kanat vuracak ebabiller
Ve şehadeti arzulayan diller
Yolunda can veren pervaneler misali,
Güneşi kıskandıran nurunla aydınlanacak.
Biz susamış toprağına getirirken zülali,
Şafaklar yeni bir devrana uyanacak.

Ey gönlümüzün düştüğü sündüs,
Yine başlayacak mümin gönüllerde sefer,
Sana yüz sürmeye bizzat gelecek Ömer.
Yangınlar kuşatsa da zeytin ağaçlarını,
Tohumlar sana doğru bir yön arayacak.
Şehit kanıyla yıkanan saçlarını,
Anneler dua ile tarayacak.
Ey Kudüs!
Elbet bitecek bu işgalci teşebbüs.
Bir gün tan yerinde duracak zaman.
Ve yeniden hükmedecek afakına Süleyman!
Bir kuşun kanadında gelecek Belkıs'ın tahtı.
Cem olacağız mukaddes diyarda.
Elbet gerçekleşecek imanlı yüreklerin ahtı.
Ve biz sana geleceğiz baharda.

KUŞUN UYKUSU

Hüseyin ÇOLAK

Yara sendeyse bu kanayan nedir bende? Boynumdan kanat yap kendine; eş toprağımı ey kuş, düşmeyi bilmiyorum. Gül kızarır da yüz kırmaz mı Kâbil, yağmur ıslatır da yol yorulmaz mı? Kar yağarken ya üşürse ağaçların elleri diye husalanan bir kalbi nereye koymalı?

Dayan kalbim, az kaldı özlediğin o uzaklara demekle ne kadar teselli edilebilir ki insan. Kanadı kırılan bir kuşun yere düşer elde kalan son gülüşü. Yaşamak yetmez kavuşturmaya ayrı düşeni. Bir kuşun uykusu olmayı kim öğretebilir insana?

Alışmaya bile alışamayan birini nasıl alıştırabilirsin yokluğuna. Alışmak vazgeçmektir çünkü. Nasıl bulsunlar izini, kayıtlı adreslerin hiçbirinde yoksan. Ayaklarından önce ruhu sızlayan yolcular gözetecek uzun yolların namusunu.

Mobil acılar, dizüstü hüznünler alırım, ikinci el yaralar getirmeyin; ben orijinalini bir madalyon gibi göğsümün tam ortasında taşıyorum diyen birine lügatinizdeki hangi sözcüğü sevdirebilirsiniz? Şiir yazılmaz zinhar günahıdır, suya değince bir kadının elleri; çünkü bu başlı başına bir şiridir diyen biri cebinde taşıdığı prangaları elbet aklına değil kalbine armağan etmiştir.

Çoktan demir aldı gemi bizi almadan. Hangi uzak ırmakta yıkasam kelimelerimi, kime emanet bıraksam sözümün kırılmış leylak rengini. Geri dönmesin diye göç yolları kundaklanan kuşlar gibi ömrümüz. Çok da anlamlandırma hayatı, yatıya kalan misafir gibiyiz hepimiz.

Tek dizelik bir şiirdi bu şehre gelişin. Düşün niçin yarışır birbiriyle taşlar, yurduna kırgın suların alnından öpmek için. Yine keşkelerle gelme bana kalbim. Ölümü, üç adımda dünyanın karşı kaldırımına geçmek san-

dım. Ayağı kırılan atlar gibiyim, göçebe kimliğimi yitirdim muttasıl bir bağbozumunda.

Pirim, paramparça her paremiz diyen derviş gibiyim. Dönmeyen gemilerin kaderi bende, çalındı sonsuzluğun rengi dal uçlarıma. Sözüm olsun, sevmenin namusunu sarıp tenime geleceğim sana. Kefenlenmeyen her kelime ölüdür sandım. Dilim varmıyor katilimsin demeye sana ama sen benden önce ölmekle beni öldürdün.

Her şeye geç kalmakla meşhurum ben. Sana geç kalmasaydım ihaneti yakıştırmış olacaktım elde kalan tek şöhretime. Bir kelime bulmalıyım, sakladığım yaranın kabuğunu sıyıran; sözlerim eksik kalıyor her seferinde. Mevsim gibi geçiyor güzelliğimiz de.

Hatıralarını bozdurdun, hayata borcunu ödemek için. Hatırın da hatıranın da alın teri kurumadan hakkını vermeli derdin. Oysa ben seni ilk kez çavdar tarlasında oynarken görmüştüm: Uçurum topluyordun cebindeki boşluğu doldurmak için. Göz göze gelmiştin toprakla, gülümsüyordu sana toprak Zilzal suretinde. Sessiz harflerini sakladın ölümün belki bir gün dirilir ölüm diye.

Mavi, leyla, lale, gül ve leyli topluyorum sana lügat bahçelerinden. Ölü doğarmış meğer ilk harf ünsüzse isimlerin. Ismarlama bir kehanetle vurdular seni. Âsi ve mağrurdun oysa. Sen, dünyanın en güzel gülü, lügatler hâlâ Gülcihan diyor adına.

Bilmem kaçınıcı derece yanığa yazdılar dünyayı bir kez tadan dilimi. Serinliği, yıldıya salınan atların yelesinde arayan ben, umut etmeyi bıçarelik nişanesi olarak taşıyorum boynumda. Saçlarının uzamasını yağmurdan

sanarlara elbette sözlerim ağır gelecek. Yine de ben, balıkçı ağından geçmeyen kelimelerden yapılma bir  ağı selamlıyorum katıksız.

Senin olmadığın her kapının ardında beklemek, bağıbozumu hüzünlerin habercisiymiş meğer. Ne zaman Veysel gibi çıkıp gelsem Yemen'den, çıkamaz sokak başlarında uykuya yenik düşüyor devriyeler.

Renk ayarı yapılmayan bütün baharlarda ertelenmiş bir intihardır gülüşün. Leylak gölgesine bırakılan o kırık aynada aksini seyretmek varken, sen yine hangi acıya taşıdın evini? Yıldız akmaz elbet her geceye, düşmeden de kanar dizleri  ocukların. Deniz biter o göçmen mavisi gözlerin kalır geriye.

Hece, gece ve incenin son hecesi 'ce' deyince bana bir gece, haramilerce talan edilmiş bir bahçeden ge ıyorum hece vezninde. Çünkü sancının en mutena evidir gece. Ruhumu yüceltecek, yükümü hafifletecek bir şiir arıyorum, gecenin acılarını dindirmek için. Kollarını açıp beni çağıran, teni anne gibi kokan bir şiire ne kadar da muhtacım.

Ah benim şartlı tahliye uzmanı kalbim; kabullen artık, haritası kayıp dünyanın. Bilmiyorum hangi şafakta asarlar bu onulmaz telaşı. Kalbe de en en ağır d   md r inkisar kelimesi. Kimden af dilesen, kaleminden damlıyor 'kırıkların kaynamaz' mürekkebi.

BİR BOZKIR SEVDASI

Ahmet URFALI

1.

Uzak yollardan turnalar geldi haberleri hüzünden yana
Yorgunluklarını dinlendirdiler gönlümün duldasında
Ses verdi ötelerden ötüşlerine muştularını yükleyen kuşlar
Dağların ardından gülümsedi yaz çiçeklerine şafak
Şimdi öksüz kaldı vuslatına hayâller kurduğum sevinç
Sen gelmedin benim yangınım büyüdü kurak bozkırında
Yasak bir busenin özlemiyle hüznün alacası düştü gözlerime
Yalnızlığımıza sığındım efsunlu sözlerini koynuma koyup
Hasretin eskitirken sığınılmış kucağında tedirgin tahammülümü
Dillerde dolaştı uzun bekleyişimin hüzzamdan faslı
Sen gelmedin ardın sıra sürükleyip saman yolunu
Yağmurlar geldi toprağın üstüne bahçelerde cümbüş başladı
İnce bir gülüşün için ezberledim bütün sevda şiirlerini
Efsanemizi okusun diye ipek kanatlı meleklerle verdim belleğimi
Suskunluğumun tanımını bil kanadı kırık bir güvecinin çırpınışını
Sen gelmedin umutlandırдыңın baharda kar yağdı gönül evime

2.

Geceleyin ayın gülümsemesi senin gözlerinden bir hatıraydı
Gözlerindi kara sevdama merhamet ve bağışını cömertçe sunan
Ben meczup bir müptela oldum suretim girince gözlerine
Şimdi geçmişimden bozlaklar okuyor suyu titreten rüzgâr
Senden mahrum ve sana mahkûm oluşumun farkında mısın?
Oysa ben mûkim bir konuk olmak isterdim kirpiğine asılı
Güller açardı güzelliğine gamze getirirdi gecikmiş gençliğim
İstanbul gurbetinde böyle mi unutulur yankısı uğuldayan sırlar
Bin yıl beklerim seni Eyyübi sabırları sarıp yarama
Yine de yetmezse ömrüm geldiğini görmeye ve baharını yaşamaya
Benim yerine beklesin diye o büyük kavuşmanın vaktini
Kendime vekil kılıp vasiyet ederim ulu çınarın taze sürgünlerini

3.

İşte ıssız bir ardıcın gölgesinde çoğalıyor kederim
Yaban gülleri teselli arıyor hüznüme derin koyaklarda
Yüreğim kıyılıyor bir bozlağın hıçkırın ezgisinde
Seni her hatırlayışım artırıyor içimdeki sızıyı
Geç kalan ben miyim bu aşkın ilhamını almaya
Savrulan saçlarınla seher yeli söylesin sakladığın son sözü
Gülistan içinde gül-i rânâsın güzellik getirirsin gülüşünle
Esaret ülkesinden bir yorgun can kanatlanır duyunca adını
Sana bağlanmak hürriyettir ışığına koşarken soluk pembe bir zamanda

4.

Sen olmayınca hüznün doluyor bozkıra ve ağıt oluyor her söz
Türküler çiçeklerini döküyor sararıyor geçmiş ve gelecek zaman
Marazi bir azabın ümit nakışlı yoksulluğunda esir alınıyor hayâllerim
Karanlığın uğrusu çöküyor üstüme sen olmayınca
Niçin hüznünler durağıdır bozkır sevdalarının yanılmış akibeti
Ve armağanı niçin bir alevin buğusudur gelip içime oturan
Sana söylemişim bozkır gecelerinin aşikâr ayazların yurdu olduğunu
Ve gönüllere ayrılıkları getirdiğini estikçe kara yelin
Ezgileniyorsa kulağında bir gurbetin türküsü benden bil
Gülkurusu bir akşam vakti özlemimdir sana mahzunluğumdan
Yağmur çiseliyorsa İstanbul'un üstüne hıçkırıklara boğulmuş
Benden bil martıların telaşını ve denizde yansıyan saçlarındaki buseyi

5.

Aydınlık gülüşünle mühürlenir kalbim uzun geceden sonra
Sen gelirsene sen
İçimdeki ırmak coşar güller açar bozkırımda
Sen gelirsene sen
Rüzgârın dilinde bir türkü olur adın yıldızlar uyanır
Sen gelirsene sen
Işığın pervanelerden önce ben koşarım
Sen gelirsene sen
Özgür kanatlarıyla bir kuş uçar sevincime
Sen gelirsene sen

6.

Günlerce düşler kuruyorum gurbetten gelişine
Ayrılık köşesindeki kökümde büyütüyorum dallarını
Dalların içimde çiçekleniyor sen elimden tutunca
Yeni sesler doğuyor harfler çoğalıyor seni anlatmaya
Duygularım göğün yedi katında şiirler okuyor gözlerine
Çünkü gözlerindir bana bağışını cömertçe sunan

AĞLAMAK

Sündüs Arslan AKÇA

Hüzün sardıkça akar gözlerimden aşağı
Sular yüreğimdeki aşk denilen başağı
İçli bir türkü ile gözyaşlarım sulanır
Akıtsam dışarıya koca dünya bulanır
Sanma ki kırılғанım, sanma kendinden bizar
Bir gelincik üşüyor sol yanımda ah u zar
Aşk kilimi dokuyor ruhuma ilmek ilmek
Resimlerde soluyor bana yakışan gülmek
Görmelisin bu canı sevdaya düştüğü an
Bir hazan mevsiminde ömrümüz oldu ziyan

Zemheriye tutulmuş bedenim titrer durur
Bir mumun alevinde gölgem kendini vurur
Kendi vurgun çölümde atmadım geri adım
Gökleri arşınladım kırılса da kanadım
Asude bir köşede hani bir Leyla vardı!
Ne zaman hüznölense Mecnun onu duyardı

Sırdaki ince çizgi ben mi olmalıydım can?
Yanağıma gül eker, gözlerimden akan kan
Izdırap şairlerin dokuduğı kilimdir
Izdırap, arınmayı bilen aklıselimdir
Ağlarken yüreğimde malihülya gezinir
Nemlenen gözlerime gam çizgisi kazanır

Bağrında kalacağım zemheriyi görürüm
Ağlarken soğuşunda can çekişir yürürüm
Hatıra bıraktığın sözler düşer us'uma
Sessizce sığınırım, gönlümün mahpusuna

Ağladıkça güllerden dökölür çiy tanesi
Ağladıkça hafifler mesrur olur hanesi
Unutma ey sevgili! Gülmek yasaktır bize
İsterse mahkûm olsun, gönöl çıkmaz dehlize
Unutma ey sevgili! Sevdaya belayım ben
Ateş yaksa ne olur? Aşka müptelayım ben

Hüzün bana vurgundur, gurbet benim sılamdır
Gülmek bana yakışmaz mutluluğum salâmdır
Senin aşkınla olsun ciğerim pare pare
Kederim tek çaredir, istemem derde çare
Gülümsemek sevdanın gözlerine isyandır
Ağlamak gönöldeki su-i zana nisyandır
Gülenlerin gönölünde sevda odu yanmazmış
Gülenleri maşuklar hayır ile anmazmış
Ağlamak damlaların ateşiyile yanmaktır
Ağlamak aşka düşen yürekle uyanmaktır

TÜRKÜLERİN HAFIZASI VE TÜRKÜLERDEN ŞİİR SAĞAN BİR ŞAİR Talat ÜLKER

“Türkü”nün “Türkî” sözcüğünden geldiği görüşü oldukça yaygındır. “Türk” kelimesinin sonuna nispet ‘î’sinin eklenmesi sonucu oluştuğu; ilk zamanlarda kelimenin “türkî” biçiminde kullanıldığı daha sonra ünlü uyumuyla “türkü” biçimini aldığı kabul edilmektedir. Bu etimolojik bağlama göre türkî ya da türkü; “Türk’le ilgili” ya da “Türk’e özgü” demektir. Türkü sözcüğünün “Türk küy” bileşik sözcüğünden geldiğini iddia eden görüş de dikkate değer bir izah sunmaktadır: “Türk ezgileri” veya “havaları” anlamında “türk küy” ifadesi ses olaylarıyla bitişerek “önce türkiy’e, daha sonra da “türkî”ye dönüşmüştür. Şehirlere veya “şar”lara, yerleşen Türkler de, “şarküy”leri (şehir havaları) icat etmişlerdir. Burada “şar” yani “şehre ait küyler” veya “havalar” anlamında bir adlandırma olduğu da söylenebilir.

Genel anlamda “Hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerin halk ezgileriyle bestelenmiş biçimlerine türkü” diyoruz. Türküler, Türklere mahsus bir beste ile söylenen halk şarkılarıdır. Çeşitli çalgılara ve zengin ezgilere sahip olan türküler, sosyal hayatımızın her olay, olgu ve kavramını işlemiş, Türk milletinin yaşadığı hayatın fotoğrafını çekerek nesilden nesile aktarmayı başarmış ezgilerdir. Halk edebiyatının koşma, koçaklama, taşlama, ağıt, ninni, destan gibi türleri ezgiye bürünüp türkü olarak çıkar karşımıza. En basit konulardan, en yüksek konu ve olaylara kadar her şey, türkülerin terennüm alanına girer. Türkülerde tarihimiz ve kültürümüz saklıdır mısra mısra, ezgi ezgi. Türkünün ayırıcı özelliği şeklinde değil, ezgi ve bestesindedir. İster kırık hava olsun ister uzun hava hatta isterse aksak olsun ne fark eder, türküler bizim kurduğumuz dünyanın ve gökçe medeniyetin en tatlı esintileridir. Ali Akbaş, Bağlama şiiriyle gönüllerde taht kurmuş Yetik Ozan’ın hatırası-

nı yâd eylediği Türküler adlı şiirde bu gerçeği de fısıldar:

*Bin yılda yoğurduk her mısraını
Yüzüğe kaş ettik Ağrı Dağı’nı
Dünyaya değişmem bir aksağını
Gönlüme göredir bizim türküler*

19. yüzyıla kadar köylü müziği olarak biraz da hor görülen türküler, II. Mahmut döneminden itibaren sarayın âşıklara gösterdiği iltifatla birlikte aydınlarımızın dikkatini çekmeye başlamış, Cumhuriyet’le birlikte yaygınlaşan halk bilimi çalışmalarıyla şairlerimizi de besleyen bir kaynağa dönüşmüştür. Türkülerden beslenen, onlara imgesel olarak anlamlar yükleyen şairlerimizden biri de Ali Akbaş’tır. Akbaş, Sitem adlı şiirinde tarıma dayalı hayatta ürettiğimiz kültürü bir türlü beceremediğimiz şehirleşme aşamasında medeniyete dönüştürülemediğimizin düş kırıklıklarını anlatır. Kültürü, inceltip, derinleştirip yeniden yorumlayarak medeniyete dönüş-türemeyişimizin bize yaşattığı değer kayıplarının acısı dile gelir Sitem şiirinde.

*Türkümü unutturdun
Beni böyle eve köye koymazlar
Candan tutkulara adanmış türkümü
Kim bilirdi benim kadar kuşları
Öbek öbek fal taşımdı yıldızlar
Adsız kaldı yüzlerce ot, böcek
Türkümü unutturdun!..*

Dertlerimize yoldaş, gizli sevdalarımıza sırdaş olan türküler hayatlarımıza beşikten mezara kadar eşlik ederler. Türkü, Türk için dertli sinelerden koparılıp kopuza gerilmiş teldir; geçmişten geleceğe uzanan yoldur; zemheride kurulan düşlerde baharı bekleyen güldür, düğünde duvağa, şehitte kefene, savaşta bay-

rağa sarılan tülüdür; gönül yaylasının sevdâ peteğinde kırk çiçekten derilmiş baldır; sılaya haber götüren turnaların eylendiği göldür; gurbetin elem yüklü gecelerinde yetim alınları okşayan müşfik bir eldir; vakitsiz ölümlerde içli ağıtların yorgun omuzlara yüklenip taşındığı saldır; ıssız hüznün gecelerinde Leylaların gezindiği çöldür; umarsız can yangınlarında umudun közünü saklayan küldür; canhıraş uğraşlarda namerde bükülmeyen koldur; tenleri kavuran çöl sıcaklarını ıslatan gökçe yağmurları taşıyan seldir; toprağı yoğuran kan, bezi bayrak yapan aldır; töredir, devlettir, ildir. Akbaş, Türküler adlı şiirde türkülerin baştanbaşa tarih ve baştanbaşa hafızamız olduğu gerçeğinin altını çizer.

*Bu türkü Yemenlidir,
Gözyaşı kurumamış
Adaklı kızın âhı
Bu türkü Sarıkamış
Ah bu nasıl kamış
Kana susamış
Bölük, tabur söylesin*

*Bu türkü Seddülbahir
Bu türkü Çanakkale
Bu türkü dinmez sızı
Bu türkü bir velvele
Bu yurdun oğlu kıızı
Göğsünü gere gere
Gümbür gümbür söylesin*

Bu yüzdendir ki Türk boyları türkülerle yatmış, türkülerle kalkmış, acısını, sevdasını, yasını, umudunu, neşesini, niyazını ve her tür avazını türkülerle destan eyleyip nesilden nesile yaymıştır. Türküler, Türk'ün otağının eşiği, balasının beşiği olmuştur. Onlar; matem günlerinde ağıt, toylarda kına ya da halay türküsü, gazalarda koçaklama, geçim derdiyle yollara düşüldüğünde gurbet türküsü, birlikte üretirken iş türküsü, haksızlığa uğrayıp zindanlara düşüldüğünde hapisane türküsü, kandil gecelerinde ve tanrıya yakarış zamanlarında ilahi olup yüreklerimize eşlik etmişlerdir. Kimi zaman esen yelden kimi zaman

turnalardan yararlanır sesinin ulaşması için dilediğine. Hâsılı Türkü, Türk için hayatın bizatihi kendisidir. Bu hakikatin farkında olan ve türkülerini ilham devşirilecek kültür hazineleri olarak algılayan Ali Akbaş, Çalışırken Türkü adlı şiirinde türkülerini hayatın bizatihi kendisi gibi görür:

*Ben bir çerçiyim şehzâdem
Ben gezgin bir çerçiyim
Camekân dolusu inci mercan
Alana satıyorum
Dilimde de bir türkü
Gâh güldürüp
Gâh ağlatıyorum
Zümrüt, yeşim
İnci, mercan*

Türküler baştanbaşa memlekettir. Dağına, ovasına; gülüne, güzeline; toprağına, yaprağına; ocağına bucağına; kızına kızanına türkü yakılan bu coğrafyanın geçmişi ve geleceğiyle bütün tasaları yüreğimizde birikir. “Ölmeden mezara koydular beni” yakarışıyla bir şehidin; “Akma Tuna akma ben bir dertliyim” diklenişiyle bir serhat gazisinin, “Yemen’e gideni gelir mi sandın?” sorgusuyla seferberliğin, “gide de gelmeye bu kötü sene” yakınmasıyla muhacirliğin, “gördün güzel-leri beni unuttun” sitemiyle gurbet olgusunun, “Tez gel ağam tez gel eğlenmeyesin” tembihiy-le vuslata teşne yüreklerin, “şol Revan’da balam kaldı” ağıdıyla elden çıkmış vatan topraklarının hatırası canlanır yüreklerimizde. Türküler çizer vatanın sınırlarını. Kırım der, Üsküp der, Kerkük der, Hoy der, Urfa der, Diyarbakır der bütün coğrafyamızda gezinir ezgiler. İşte bu yüzdendir Ali Akbaş’ın şiirinden “türküsü olan toprak, vatanıdır” kabulü dökülür mısra mısra. Türkü, kazanılan toprak için koçaklama, kaybedilen yurt için ağıttır:

*Ben bir deli Türk’üm, dilimde türkü
Atım tökezlemiş, attan düşmüşüm
Haramîler çalmış abayı kürkü
Şöhretten ve saltanattan düşmüşüm
Tersine dönüyor feleğin çarkı
Birer birer çıktı korkulu düşüm
Bu vadiye semâvâtta düşmüşüm*

Türküler şeceremize bile eşlik ederler. Dedemin, babamın, anamın, dayımın, ağamın türküsü deriz de türkülerle birlikte geçmişe yolculuklara çıkarız. Çocukluğumuzun “Yurttan Sesler” programlarını dinlerken bütün sülale bir arada “bu türkü benim, sonraki senin, bir sonraki de anamın bahtına” diyerek türkülerini sahiplendimiz radyolu günlerin hatıraları bile yeter türkülerini sevmek için. Bedri Rahmi Eyüboğlu’nu “şairliğinden utandıran” Ali Akbaş’ı “Kerem et Mükerrerem, bir türkü söyle” diye yalvartan türkülerle çocukluğumuzdan kalma kızgınlıklarımız da vardır. Bendeniz de çocukluğumun gurbet hatıralarında türkülerini anamın gözyaşlarının müsebbibi bilirdim. Bunu “Dağa Seslenen Çocuklar” adlı şiirimde dillendirmiştim:

“.....
'karlı dağlar karanlığın kalktı mı
kahpe felek ayrılığın vakti mi'
derlerdi de ağlardı anam.
anamı ağlattıkları için kızardım türküler.”

Türküler geçmişin izlerini nesilden nesile aktararak yarınlara taşıyan kültür vesikalarıdır. Türküler, Türk’ün kültür ve medeniyetinin yani inancının, tarihi macerasının, dünya görüşünün, ahlâk anlayışının, töresinin, sanatının en canlı ve en berrak aynasıdır. “Dağlar seni delik delik delerim” öfkesiyle dağlardan, “Kızılırmak nettin allı gelini” sorgusuyla ırmaklardan, “bir çay gördüm taşı yok” diyerek taşlardan, “bir çift turna gördüm durur dallarda” sitemiyle kuşlardan, “yüzünde göz izi var / sana kim baktı yârim” duyarlılığıyla sevgiliden, “Babamın oğlu var beni neylesin” iğnelemesiyle babadan, “Ötme bülbül yârim hasta” uyarısıyla bülbülden hesap sorarlar. “Kirpiğimle süpüreyim sana gelen yolları”, “Ölüm Allah’ın emri, ayrılık olmasaydı”, “Sen ağlama kirpiklerin ıslanır”, “Suları şarap olmuş / Çiçeği meze dağlar”, “At üstünde kuşlar gibi dönen yar” gibi binlerce söyleyişle şairleri kalem tutmaktan, şiir yazmaktan utandıran söyleyiş ustalıkları da sergiler türkülerimiz. Akbaş, Saz ü Söz adlı şiirinde bizim kâinatı türkülerle güzelleştirdiğimizi, top-rağı türkülerle vatan eylediğimizi hatırlatır ve onların “kıyamete kadar ölmeyecek

bir sanat” olduğunu haykırır:

*Harput’ta müstezat, Urfa’da hoyrat
Kıyamete kadar ölmez bu sanat
Türkülerle güzelleşir kâinat
Gülşen eder ovasını çölünü*

Basit ve anlamsız gibi görünen dizelerde bile derin bir felsefenin izlerini bulmak mümkündür. Yunus Emre’nin meşhur şathiyesindeki “Bir sinek bir kartalı kaldırdı vurdu yere / Yalan değil gerçektir bende gördüm tozunu” mısralarındaki gibi görünenin arkasındaki gerçekliği çarpıcı ifadelerle anlatan türküler de örnekleyebiliriz. “Manda yuva yapmış söğüt dalına” türküsündeki gibi hayatın açmazlarını tersinden ifade eden derin ifadelerin yanı sıra “Minareden at beni, in aşağı tut beni” türküsündeki gibi de ince bir hiciv ile bezenmiş mecazlara sıklıkla rastlarız türkülerde. “Esvap serdim sicime / Uyma elin picine / Yâr üstüme yâr sevdi / O gidiyor gücüme” söyleyişindeki açık sözlülük ve akıcılık ne kadar belirgindir. Bu yüzdendir ki Ali Akbaş, Türküler adlı şiirde türkülerin yiğit edalı ezgiler olduğunun / olması gerektiğinin vurgusunu yapar:

*Bu türküyü
Bir Yörük gelin doğurdu
Dağ doruklarında
Ve süt verdi ona gül sinesinden
Ses kattı turna sesinden
Bulutlara beledi
Söyleyen gür söylesin*

Türkülerin hafızası vardır. Her türkü, yakılışına sebep olan olayın hatıralarını da taşır ezgilerinin heybesinde. Bu nedenledir ki iyi bir türkü dinleyicisinin bir kültür tarihçisi kadar olmasa da türkülerin yakıldığı dönemi ve kültürü bilmesi gerekir. Mesela çok severek ve sık dinlediğimiz “eledim eledim höllük eledim” sözleriyle başlayan türküde geçen “höllük” kelimesine dair bir bilginiz ya da hatıranız yoksa bu mısradan nasıl bir anlam çıkarabilirsiniz ki? Şimdi çocuklarını hazır bezle kundaklama kolaycılığını haklı olarak yaşayan anneler ne bilsinler ki höllük nedir? Oysa eskiden, hayatın ve

anneliğin daha zor olduğu zamanlarda, çocuğu bezleyecek bez bulmanın fermana mahsus olduğu tarihlerde analar, toprak eler, hatta bu toprağı ateşte de birazcık kavurur sonra bebeklerinin bezlerinin içine sererlerdi. Çocuklarda pişik oluşmasına da çare olarak kullanılan bu toprağın adı “höllük” idi. Höllüklerle ve kılığın yüzlerce zahmetiyle büyütülen bir evladın ardından yakılan ağıdı anlamak için bu kadarcık da olsa bilgiye ihtiyaç var. Akbaş bu hakikati “türkünün kadrini erenler bilir” hatırlatmasıyla nakşeder belleklerimize Saz ü Söz adlı şiirinde.

*Türkünün kadrini erenler bilir
Uğrunda bir ömür verenler bilir
Bakanlar ne bilsin, görenler bilir
Hoyratlar dermesin gonca gülünü*

Bu bilgilerden yoksun insanlar türkülerini anlamadıkları gibi sözlerini bile bozarak söylüyorlar. Buna anlı şanlı türkü yorumcuları da dâhildir. Basit bir örnek: “Evlerinin önü yoldur / Yolun sonu karakoldur” şeklinde söylenen türkünün aslı şöyledir: “Evlerinin önü yoldur / Yoldan geçen karakoldur.” Lakin karakolun yoldan geçmesine bir anlam veremeyen yorumcular türkünün sözlerini değiştirip “yolun sonu karakoldur” yapmışlar. Seferberlik yıllarına ait bir türküdür bu oysa. Ve karakol yolun sonundaki bina değil, yoldan geçen birliktir. Bugün kullanıldığı şekliyle karakol “Güvenliği sağlamakla görevli kimselerin bulunduğu yapı” anlamına gelse de bu kelimenin geçmişteki gerçek anlamı “Güvenliği sağlamak amacıyla dolaşan polis, jandarma veya asker topluluğu, kol, kolluk, devriye.” biçimindedir. Bu tür misaller çoğaltılabilir. Ama türkülerin hafızasından koparılmasına en hazin örnek şu seferberlik türküsidür: “Hey on beşli on beşli / Tokat yolları taşlı / On beşliler gidiyor / Kızların gözü yaşlı” Yıllardır severek dinlediğimiz hatta bir oyun havası gibi kıvrak ve neşeli bir ezgiyle dönüştürdüğümüz bu türkü aslında Rumi takvime göre 1315 doğumlu olan ve Çanakkale cephesine gidip geri dönemeyen on beşlilerin hazin öyküsünü anlatan bir ağıttır. Türkülerin tarih, türkülerin irfan, türkülerin edep erkân öğreten bir mektep olduğunu fısıldar kulağımıza Ali Ak-

baş, Türküler adlı şiirinde:

*Edep erkân öğretti sonra
Hazin ninniler söyledi geceleri
Dağ dağ dolaştı bu ses
Bu içli seda
Gâh merhaba oldu
Gâh elvedâ
Besledi büyüttü
Asker eyledi
Yiğitler hür söylesin*

Türkülerde; Estergon, Belgrat, Selânik, Budin, Cezayir gibi egemenlik sürdüğümüz ve at üstünde kılıç oynattığımız yerlerdeki serüvenimizin buruk ağıtları; Köroğlu, Genç Osman, Murat Reis ve Gazi Osman Paşa gibi yiğitlik destanlarımızın coşkun naraları; Kerem’den, Ferhat’tan, Tahir’den, Mecnun’dan söze sarılmış yürek tınıları alarak Aslı’ya, Şirin’e, Zühre’ye, Leyla’ya fısıldayan devinimler; Köroğlu gibi Dadaloğlu gibi zulme başkaldırının seçkin örnekleri; Yunus’un, Hatayi’nin, Pirsultan’ın ve daha nice hak aşığı’nın dilinde dem tutan kutsala yönelik yakarışları; seferberlik acıları ve kaybedilen yurtların burukluğu; vatanın dağına taşına, ekmeğine aşına, uçan kuşuna, çiçeğine böceğine, masasına gerçeğine, kızına kızanına, bayrağına ezanına, demine düzenine, düğününe derneğine, yasına yatırına, kırkına hatırına dair her şeyi bulmak mümkündür. Onlarda, ahlâkımızın, faziletimizin, dünya görüşümüzün en veciz ifadeleri vardır. Bu yüzden Ali Akbaş şiirlerinde türkülerini unutmayı, kimliksiz kalmak, aşksız kalmak, kaybolmak olarak yorumlar. Elif adlı şiirinde sıladan göçmek türkülerini unutmakla eşanlamlı bir imge olarak kullanılmıştır:

*Köy dağların ardında kaldı
Bir gün çıktım yel yepelek
Köy dağların ardında kaldı
Türkülerini unuttum
Gitgide ıradı kağrı sesleri
Bir daha uğramadım
Hâlbuki Elif’e sözüm vardı
Hiç varmadım
Kız dağların ardında kaldı*

Türkler, bu toprakları vatan eylerken yaşadığımız serüvenin en yakın şahitleridir. Destan ve efsanelerle birleşip, öykülerle iç içe giren türküler, “il gider töre kalır” düsturuyula coğrafyadan coğrafyaya bizimle taşınmış ve her coğrafyada özünü koruyarak zenginleşmiş Türk ezgileridir. Sosyal hafızamızın yansıdığı ilk ayna tarihimiz, ikincisi ise türkülerimizdir. Eski dünyanın üçte ikisine yakın bir coğrafi genişlikte büyük devletler kurmuş, destansı maceralar yaşamış, coğrafyaları vatanlaştırmış bir milletin tarihin kayıtlarına sığmayacak genişlikteki efsanevi hayatı türkülere sinmiştir. Yemen’den Tuna’ya, Kafkasya’dan Bağdat’a, Cezayir’den Tebriz’e öykümüzü bağlamanın, tarın, cümbüşün, kavalın tınısına büründürerek taşımış türkülerimiz. Bu yüzden vatanlarımızın tapusunun bir kaydı tarihimizde ise bir kaydı da türkülerimizdedir. Mehmet Özbek’e ithaf eylediği Saz ü Söz adlı şiirinde Akbaş, coğrafyayı vatan eyleyen ezgileri selamlar usta sanatçıya övgüler dizerken:

*Urfa’dan, Kerkük’ten, Irak’tan söyle
Kızılay’a koşul, fıkraktan söyle
Gözünü seveyim yürekten söyle
Sesin andırıyor seher yelini*

*Türkünün kadrini erenler bilir
Uğrunda bir ömür verenler bilir
Bakanlar ne bilsin, görenler bilir
Hoyratlar dermesin gonca gülünü*

Türküler kültürümüzü nesilden nesile aktaran en kıymetli sosyal öğreticilerdir. Kültür ve medeniyetimizin kavramlarını, algılarını türküler öğretir bize. Halayda, horonda, zeybekte, barda el ele tutmayı, bir ve bütün olmayı öğreniriz. Ağıtlarda ölüm olgusu karşısında nasıl duracağımızı, deyişlerde kutsala yolculuğun nasıl yapılacağını, kahramanlık havalarında yiğitliğin esaslarını, sevda ezgilerinde sevmenin ve sevilmenin kıymetini kavrarız. Türk kültürünü türkülerini bilmeden anlamak ve yorumlamak imkânsızdır. Hülasayı kelim Ali Akbaş’ın türkülerden damıtarak okuruna sunduğu şiirlerin ana teması şudur: Türk’ün hikâyesi, türküler olmadan anlatılamaz.

*Gidersek gelen söylesin
Ağlayan gülen söylesin
Kadrini bilen söylesin
Türküler öksüz kalmasın*

İSTEMEM

Hakan İLHAN

Hikâyenin sonu belli, dibacem küstüm çiçeği
Avutmaz hiç bir teselli, kalsın hasbihâl istemem
Aheste bir tükenişle, sırtımda ölüm döşeği
Vuslata gaye güttüm, başka ihtimal istemem

Huzur devşirir inziva, sükûtun kerem hanesine
Hakk'ı görmek ister isen, bak kendin ayinesine
Âlim var âlemi işler, bir maddenin tanesine
Dünya keşmekeş yeridir, ruha infiâl istemem

Bir zerrenin üzerinde, zerreden hâsıl zerreyiz
Kaç ömür bahar bekledik, suda kaybolan cemreyiz
Kuşandık garip döngüyü, bir kafeste avareyiz
Müstakimle yönü buldum, el çek intikal istemem

Şikârını kurmuş zaman, canı önüne katarak
Uçları kanlı akreple mağrur bedene batarak
İki karanlık arası, sonsuz girdaba atarak
Bu acunun kabuğunda, boşa iştigâl istemem

Kalsın gönül mahkemesi, o çetin rûz-i mahşere
Gayri helallik veremem, borç diye yazın deftere
Kör dilemmada havsalam, şüphe düşmesin makbere
Kâtip bilmesin sırrımı, derde arzuhal istemem

Elest'te yazıldı her şey, dağılıp taksim edildi
Kader; çaba nispetinde, çevrilip kâim edildi
Hangi harami membâsı, çağladı dâim edildi
Meylim yok dünya malına bâki istikbâl istemem.

BIRAKIR YAYA

Mustafa IŞIK

ne çaldığın sazım ne gördüğün yüz
söze kulak verme, bakma aynaya
kabuğa bakıp da unuttuğun öz
ayaksız at olur bırakır yaya

dokunmazsa gönle yavan olur söz
göz görmezse leyli ateş olur köz
basmazsa ayak toprak olur iz
kırık merdivenin vardırılmaz aya

kalbim yangın yeri başımda duman
maziyi, âtiyi bir bilir zaman
canımı canana satmaya ferman
versem de nafiye, çatlamaz kaya

yağmurlar annemin ağlamasıdır
başına bulutu bağlamasıdır
yarayı kırk yerden dağlamasıdır
kuş konmaz başı ısıtmaz saya

felek beni bende seçip gitse de
eğri kılıç boynum biçip geçse de
gözlerden inciye saçıp geçse de
bir ah bile çekmez bozüksa maya.

YAZAR ŞAİR HÜSEYİN AKIN'LA ŞİİR ÜZERİNE KONUŞTUK SÖYLEŞİ: Çağlar SARITAŞ

Merhaba Hüseyin Akın Hocam, sizi daha çok şair kimliğinizle tanıyoruz. Hüseyin Akın'ın içinde şiir ateşi nasıl ve ne zaman tutuştu; şiir yolculuğunuz nasıl başladı?

İçimdeki şiir ateşi nasıl tutuştu? Bunun için galiba çocukluğuma inmem gerekiyor. Yine de ben buna ateşi tutuşturan değil de içimde uyuyan şiiri uyandıran diyeyim. Çocukluğumda sessiz biriydim. Nereye gitsem nerde otursam yerimi yadırgardım. Yaşadığım hayat bana bir sürü şey söylüyordu ama bir türlü onu ikna edecek cevaplar veremiyordum. Var olan kelimelerimi de yutmuş gibiydim. Kimsenin karşısına çıkmaya cesaretim yoktu. Hayatın, ölümün, yoksulluğun, aşkın ve yaşça benden büyüklerin karşısına çıkacak ağırlıklardan mahrum gibiydim. Ne babamla, ne hocamla ne kalabalıklarla konuşabiliydim. Aczimi çok küçük yaşta idrak ettim. Zayıfım, ne giysem üzerimde bol duruyordu. Sadece kıyafet değil fikirler, düşünceler ve inançları da benden bir kaç numara büyüktü. Galiba erken büyümüşük. Herkes Ali Baba

Ve Kırk Haramiler'i okurken ben o yaşlarda Hızır'la Kırk Saat'i okumuştum. Evimizde televizyon da olmadığı için dönüp dolaşıp başımın üzerindeki rafta babamın ömrü boyunca yanından eksik etmediği üç kitabını okumuştum. Bunlar, Yunus Emre, Niyazi Mısri ve Eşrefoğlu Rumi'ye ait üç divandı. Gelip gidip, dönüp dolaşıp bunları okuyordum. Bu üç divandan okuduğum şiirler bir şey anlamadığım halde benim içimde uyuyan şiiri uyandırmışlardı. O günden sonra (İlkokul 4.sınıf) konuşamadığım her şeyi yazdım. Şiir yazar herkesten etkilendim. Fuzûlî'yi, Yunus'u, Karacaoğlan'ı, Akif'i, Âşık Veysel'i taklit ettim.

Şiire emek veren bir şair olarak şiirin gelenekle bağı noktasındaki düşüncelerinizi sorsak ne dersiniz?

Bilim gibi şiir de kümülatif yani birikimseldir. Geçmişe ait kazanımları dondurmaz, yeniden yorumlayarak harekete geçirir. Gelenekten motifleri, sesler ve tınları almayan şairlerin yazdığı şiirler de kendilerinden sonraya kalmaz. Burada asıl olan dünkü şiiri kes kopyala yapıştır yaparak bugüne yerleştirmemek, yeniden yazmaktır.

Şair kimliğinizin yanında deneme türünde de yazdığınız dikkat çekici yazılarınız var ve bunları da kitaplaştırdınız. Aynı zamanda köşe yazarlığı da yapıyorsunuz. Kendinizi en iyi ifade ettiğiniz tür hangisi ?

Yazdığım tür muhatabına göre değişiyor. Sözelimi muhatabım ölümse, o an

ona uygun bir terimle konuşuyorum onunla; yolumdaki barikatsa, gönlümdeki sevda ise, düğümlemiş bir mesele ise şiirin dışında başka bir enstrümana müracaat edebiliyorum. Şiirin dışında ilgilendiğim türler deneme ve öyküdür. Deneme şiirin kabul etmediği dolaşım alanına ve söyleme imkânına sahip. Benim için şiirin artık malzemeleri çok kullanışlı deneme malzemeleridir. Öykü de bana yeni pencereler açması dolayısı ile sürdürdüğüm türlerden bir başkası. Kendimi en iyi anlatabildiğim, ara sıra kavga etsek bile yine de en iyi geçindiğim şiirdir. Şiirin beni anladığını düşünüyorum.

Son kitabınız 'Kızım Seni Şaire Vereyim mi' Loras yayınlarından çıktı. Bir şairin hayata bakışını denemeler ile vermek, okura ben buradayım ve dünyayı böyle görüyorum demek nasıl bir deneyim?

Deneme benim dinlendiğim alan. İnsani reflekslerimi orada daha iyi ve samimi şekilde gösterebildiğime inanıyorum. "Kızım Seni Şaire Vereyim mi?" isimli yeni çıkan kitabım neredeyse hayatın bütün alanlarını içerisine alıyor. Okuyucu ile bir tür halleşme dertleşme kitabı. Hayatın sıradan gibi gözükken, hakikatte bünyesinde olağanüstü incelik ve olayları barındıran konular denemenin serazat alanını oluşturur. İğneden ipliğe her konuyu kendi özgün karakteristiği-nizle işleyebilirsiniz. Okuyucuyu yazıya katabildiğim tek alandır deneme. Onunla şakalaşabilir, gerektiğinde siygaya çekebilirim. Çoğunlukla şiirimin artık malzemeleridir denemelerimin inşa malzemesi. Şiire gitmeyen ama atmaya kıyamadığım kelime ve cümlelerden kendime denemeler yaparım. Her şairin okuyucusuyla rahat konuşabileceği formel türlerin dışında bir düzyazı arka planı olmalıdır. Bu, kendi şiirini savunabilmek için de gerekli bir yardımcı unsurdur. Deneme benim hayatım anlayacağınız. Hayatı da her gün yeni baştan deniyorum.

Son olarak gençlerin şiire ilgisini nasıl buluyorsunuz? Onlara şiiri sevdirmek adına neler yapılabilir?

Öteden beri Türk şiiri genç şairler çerçevesinde şekillenmektedir. Gençlerin en belirgin özelliği yeni söyleyiş imkânlarına açık olmalarıdır. Şiir tartışmalarının alevlendiği mahfiller de gençlerin dergiler etrafında şekillendirdikleri mahfillerdir. Günümüzde şiirin en büyük sorunu, muhatapsızlık, klişeye hapsolma gibi sürdürülebilir olma sorunudur. Şiir yazar çok, okuyan çok az. Şiir yazar çok, fakat bir gençlik hevesi olarak kalıyor. Görüntünün ve gürültünün hâkim olduğu bir dünyada öyle vakti yok gençlerin dışındaki insanların ince şeyleri anlayıp düşünmeye.

YOL AYRIMI (Öykü)

Mehmet PEKTAŞ

Hayat yine bir yol ayrımına getirip bırakmıştı beni. Şimdiye kadar bu duruma kaç defa düştüğümü hatırlamıyordum bile. Yaşadıklarından, yenilgilerinden, kaybettiklerinden, yaralarından ders almayan ben, her seferinde sanki ilk defa bu kararsızlığı yaşıyor gibi afallıyordum. Buna-
lıyor, geriliyor, karamsarlığa ve illa umutsuzluğa kapılıyordum. Bir şekilde huzurumu kaçırmayı, mutsuz olmayı başarıyordum. İki yoldan birini seçtiğimde bile aklım seçmediğim kalıyor, huzursuzluğuma bir tutam da pişmanlık ekleyerek yoluma devam ediyordum. Ta ki bir sonraki yol ayrımına kadar...

Yol yine çatallanmıştı işte. Önümde iki seçenek vardı: Gitmek ve kalmak. Tam bir haftadır yol ağzında dikilmiş, bekliyordum.

Selim'le konuştuğumuzda her şey ne kadar da net ve berraktı oysa.

“Şartlar değişti be oğlum! Şimdi eskisi gibi mi?” demişti karşılıklı otururken. “Uçağa binsen iki saatte hop Türkiye’desin.” Sonra parmaklarıyla saya saya devam etmişti: “Dil sorunun yok. Yabancılık yok. İş sorunu desen yok. Ev sorunu yok. Arkada bekleyen yok. Para sorunu da zaten olmayacak. Ee daha ne?”

Bir an dalıp gittiğimi fark etmiş olacak ki kolumdan tutup sarsmış ve gözlerimin içine bakarak devam etmişti konuşmaya:

“Dünya eski dünya değil dostum. Globalleşti artık. Sınırlar kâğıt üzerinde kaldı. Bu fırsat kaçmaz. Git hayatını yaşa.”

Sınırlar kalksa da, insanlar köylerine gitmek için harcayacakları vakitte dünyanın bir ucuna gidebiliyor olsalar da, bir tuş-

la tüm mesafeler aşılsa da, herkesin ortak dili, dini, inancı, kültürü para olsa da beni buraya bağlayan başka şeyler vardı.

“Öyle ama?” derken galiba bu tereddütleri anlatmaya çalışacaktım.

“Aması ne?” deyince neden dilim tutulmuştu peki? Selim konuşuncaya kadar neden tek cümle olsun kuramamıştım?

“Senin yerinde olsam hiç durmam. Tası tarağı toplar soluğu Avrupa’da alırım. Hatta bırak tası tarağı, yanıma hiçbir şey almadan çeker giderim.”

Demesi kolaydı... Benim yerimde olmayı çok isteyen Selim’e ben de aynı tavsiyeleri bu kadar rahat verebilir miydim? Ona kalsa bu konu hakkında ne düşünmeye ne de konuşmaya gerek vardı, yapılacak olan zaten belliydi. O, başka konulara girdikçe ben onu tekrar kararsızlığımın içine içine çekiyordum. Bir haftadır dikilip durduğum yol ayrımına...

“Hadi düşünme bu kadar. Hayırlı olsun tekrardan. Senin yerinde olmak isteyen kaç kişi var biliyor musun?”

Elbette biliyordum. En başta Selim vardı, bunu her fırsatta söylüyordu zaten. O zaman niye bu kadar düşünüyordum ki?

Her şey hallolmuş gibiydi. Yönümü bulmuştum. Tercihimi gitmekten yana kullanacaktım. Selim’e ne kadar teşekkür etsem azdı. Keşke her kararsızlık anımda böyle yanımda olsa. Ama olmuyordu. O çoktan çora çocuğa karışmıştı. Bir zamanlar sabah akşam görüşürken kırkta yılda bir görüşür olmuştuk.

Benim çok uzak olduğum bir dünyası vardı artık. Lügatine bende karşılığı olmayan yeni yeni kelimeler eklenmişti. “Yenge, bacanak, kayınço, kayınpeder, analık, çocuk, kreş, hanım, mama, bez, alerji, ateş, misafir, gün...” Belki de bu yüzden eskisi gibi kolay anlaşıyorlardık:

Selim:

“Kalkalım istersen.” demese kalkacağım yoktu. “Hadi gel eve bırakayım seni, ben de oradan devam ederim.”

“Sen git benim biraz işim var.”

“Eh iyi öyleyse, görüşürüz. Selam söyle...”

“Sen de...”

Selim son cümleyi laf olsun diye söylemişti. O da biliyordu selamını alıp götüreceğim bir yer olmadığını.

“Oğlum kime selamını söyleyeyim.” desem. Hemen geri döner “İşte sana gitmek için bir sebep daha...” derdi.

Birkaç işim olduğu elbette küçük bir yalandı. Selim’in selam söyle demesi gibi ben de sırf laf olsun diye söylemiştim bunu. Eskiden olduğu gibi:

“Hadi hadi ne işin var? Kalk gidelim.” dese peşine düşüp kuzu kuzu gidecektim. O ısrar etmedi, demek ki işleri var. Belki çocuğunu bir yerlerden alacak, belki eşiyle bir yerlere gidecek, belki akşama misafirleri gelecek ya da başka bir şey... Ne de olsa evli barklı ama evlendiğine bin pişman bir adam... Evli, mutlu, çocuklu... Galiba bir şarkıydı bu. Her neyse... Unuttum gitti.

Selim’e işim var demişken içimden onun ardı sıra evime gitmek gelmiyordu. Biraz yürümek belki de düşüncelerimi netleştirebilirdi. Hâlbuki düşüncelerim netleşmişti, yurtdışından gelen teklifi kabul edip gidecektim. Biraz önce öyle konuşmuştuk Selim’le. Biraz önce...

Bu şehirden ayrılmadan önce görmek isteyeceğim onca yer varken ayaklarım beni çok tanıdık bir o kadar da yabancı bir yere çekiyordu. Doğup büyüdüğüm ilk adımlarımı attığım ve sonra bir daha nasıl olduysa hiç uğramadığım sokağa... Aynı şehirde yaşadığım halde bu sokağa yolunun düşmemesine ilk defa hayret ediyordum. Buradan nasıl bir sebeple kopmuştuk ki bir daha dönmedik. Oysa sokak zihnimde kaldığı gibi duruyordu. Hayal meyal hatırladığım boş arsaya yeni bir bina yapılmış o kadar. Oturduğumuz iki katlı müstakil ev harabeye dönmüş, içerisinde oturan da yok galiba. Birileri görse beni tanır mı acaba? “Dur bakayım sen filan değil misin? Yahü kocaman adam olmuştun.” deyip boynuma sarılır mı? Yoksa yağmurlu bir günde yaptığım gibi ben mi bağırmalıyım “Ben geldim.” diye...

Sokağın sonuna gelmişim bile. Kimse geldiğimi anlamadığı gibi gittiğimi de anlamadı. Bir haftadır düşünüp durduğum konuda karar vermek bu kadar kolaydı aslında. Kimse yokluğumu hissetmeyecekti bile. Ama... Buralara beni bağlayan başka bir şey vardı. Tarif edemediğim, adını koyamadığım... Sadece hissettiğim, hatta hissedemediğim... Yine başa dönmüştüm işte. Bir haftadır dikildiğim yol ağzındaydım. Önümde iki seçenek: Gitmek, kalmak...

GÜZ SARISI

Cihat BARIŞ

Kopuyor göğsümün kuyusuna sarktığım ip
Güz sarısına denk, kafeste kuşlar
Toprağın kokusunu unutalı insan
Sabahı çağıran saatler rol alıyor ezandan

Şerh düşülsün hata payıma, varsa hakkım
Üzgünüm, saksıdaki çiçeği sulamadığımı
Çıkarsın beni tartıya hayat, kaç kiloysam
Eksiğim kefareti sayılsın susuşlarıma

Kendini bıraktığı yerde bulabilir mi insan
Kalbe sığmayan sözler satırlarda hava/dar
Yorgun bir camdan bakıyorum dünyaya
İncinen, daha ağır yaralıdır kırılardan

Esrarında zamanın vakit kaç lokma
Mevsimlerin seyri bahardan ırak
Yüzleşmekten korkuyorum hesapla
Çalışmadığım yerden çıkar diye sorular

ÂDEM'İ UYANDIRMAK

İbrahim ŞAŞMA

Bitmez mi “ben” uykusu, aç gözünü ey âdem.
Muhabbetin yolunda, yürüyeceksen madem.
Sana bir aşk yakışır, bir de bir aşk yakışır.
Ruhunu bir giydir de, cümle sana bakışır.
Sen ki lal olmuş dile, sunulmuş lisan mısın?
Kalbinin dal ucuna, sevdayı asan mısın?
Aç gözünü ey âdem, vakit uyanma vakti.
Bu değildi ruhunun, Derviş Yunus’la akdi.

Çatlamış dudaklara, su götürecektin sen.
Bir selam ve bir sevda, “hu” götürecektin sen.
Hani kaç kapı çaldın, kaç yüreğe girdin sen?
Bir avuç yüreğinden, ne koparıp verdin sen?
Sevmeden olamazsın, ne kendinden ne bizden.
Hünkâr Hacı Bektaş’ın, gel bıraktığı izden.
Aç gözünü ey âdem, sevdıyla yükümlüsün.
Sen aşka tutuklusun ve aşka hükümlüsün.

Sana bir kalp verilmiş, cümle cana sun diye.
Muhabbet yağmurunda, ıslan diye, yun diye.
Sevdanın imbiğinden, katre katre sızdın mı?
Muhabbet kalemiyle, bir kelime yazdın mı?
Yürüdün mü su isen, toprağın kıracına.
Ne zaman çıkacaksın, sevdanın miracına?
Huzura gidilir mi, gönüldeki bu küfle?
Tozu silinsin artık, yüreğine aşk üfle?

Erenler diyarında, seven kalpler ısırmış.
İsterse yüreğinde, âdem umman taşırmış.
Sevdikçe bahar gelir, cemre düşer yurduna.
Sevdikçe dost eylenir, kuzu bile kurduna.
Sevdikçe ayın şavkı, hanelere dokunur.
Dudaklarda bir tını ve bir şükür okunur.
Aç gözünü ey âdem, sevdıyla yükümlüsün.
Sen aşka tutuklusun ve aşka hükümlüsün.

Sen Süreyya yıldızı, şavkın bu kadar mıdır?
Hiç mi insan sığmadı, acep kalbin dar mıdır?
Sana bir kalp verilmiş, kin tut diye mi âdem?
Ne vakit sevdalansan, insan olursun o dem.
Bu nasıl bir ihtiras, bir avuç pula doğru.
Servet mutlak sevgidir, yürüsen kula doğru.
Uyan artık ey âdem, dost diyerek uyansan.
Kâmilce kâmil dostun, kapısına dayansan.

Sınır koyma kalbine, ne bir tel ne de duvar.
Sev diyerek canları, erenlerin emri var.
Aç gözünü ey âdem, sevda sabahlarına.
Kilit vur kör nefesine benlik günahlarına.
Sev ki elinde sazın, bir türkün, şarkın olsun.
Mürekkebi kurumuş kaleminden farkın olsun.
Aç gözünü ey âdem, sevdıyla yükümlüsün.
Sen aşka tutuklusun ve aşka hükümlüsün.

HANGİ ADAM? (Öykü)

Beyza DAĞÇAL

Alkışlar, bağırışlar, ıslıklar... Bu insanlar beni mi alkışlıyor böyle? Hayır. Sahnedeki adamı alkışlıyor hepsi. Işıklar kapandığında ve ertesi gün olduğunda bu adamı unutacak her biri. Bütün bir hayatım böyle geçmedi mi? Hangi adam benim? Sahnedeki mi? Yoksa şu köhne sokaklarda başını önüne eğmiş, kışı zar zor geçirtecek kabının ceplerinde birkaç bozukluğu olan mı?

Günlerden ne bilmiyorum. Evde takvim bulundurmamalı çok oldu. Ablam bugün evde yok. Çocuklarına ayırdı bugünü. Birkaç şey atıştırıp odaya geri döndüm. İskemlenin üzerinde dağınık duran gazetelerden birini aldım okumaya başladım. Bir süre sonra gözlerim yorulur gibi oldu. Odanın içinde dört dönüyordum. Duvarlar üstüme üstüme geliyor, nefes alamıyorum, daralıyorum... Hemen dışarıya çıktım. Bir iki sokak sonra rahatlayabildim. Dükkânların önünden geçerken yeni gazetelere baktım. Bir kahvehaneye oturup cebimde kalan kuruşluklarla bir çay söyledim. Oradan da sıkıldım hemen. Boğaza doğru yürümeye başladım. Eve geri döndüğümde ertesi günkü oyuna çalışarak havayı kararttım.

Tiyatronun girişi beni çok da şaşırtmadı. Bildiğim o kalabalık. Fakat içlerinden biri dikkatimi çekmedi değil. Onu daha önce hiç buralarda görmemiştim. Buraya sadece buranın insanları gelir hep. Her neyse. Yukarıya çıkıp hazırlanmaya başladım. Üzerimde gereksiz bir heyecan... İlk defa sıradan bir şey yapıyormuş gibi hissetmiyorum. Ya çalıştıklarımı unutursam bir anda? Rezil olursam yandık. Ama bir dakika... Kime rezil oluyorum? İzleyicilerden çoğunu tanıyorum. Biri hariç. Ona mı bu heyecanım? Bırak bu işleri Naşit, çocuk değilsin artık. Sahneye çıktım. Önceki gün çalışıp ezberlediklerimi bir bir anlatmaya başladım. Gözlerim

seyircilerin üzerinde. Kendime itiraf edemesem de o kadını arıyorum aslında. Deli gibi bakınıyorum. Şaka yapmaya, insanları güldürmeye çalışıyorum. Acaba gitti mi? Niye gitti, işimi iyi yapmıyorum; sıkıcı mı geldim ona? Belki sadece işi çıkmıştır, gitmesi gerekmiştir olamaz mı? Hayır, hayır... Bunların hiçbiri. Orada ışığın gerisinde karanlıkta kalmış bana gülümsüyor. Gülümsemesinin içinde kayboluyorum sanki. Nerede olduğumu unutuyorum. Bu rüyadan çıkmak istemesem de tiyatroya, sahneye geri dönüyorum.

Oyun sonunda herkes dağılırken yine onu arıyorum. Hiç yorulmaz mı bu kahrolası gözler aramaktan? Benimkiler yorulmuyor işte. Karşımda belirliyor bir an. Merhaba. Oyununuz çok güzeldi çok eğlendik. Mahinur ben. Mahinur... Ay ışığı... Bir insan ismini nasıl bu kadar yansıtır? Merhaba... Naşit ben de. Eğlenmeniz mutlu etti beni. Benim işim bu sonuçta. Siz öğrenci misiniz? Eyvah! Yanlış soru mu, çok mu samimi oldu? İçimi rahatlatan gülümsemiyle cevap veriyor: Evet, konservatuar öğrencisiyim. Sizin gibi tiyatrocucu olmak istiyorum. Umarım iyi yerlere gelirsiniz. Böyle ücra köşelerde sanat yapmak istemezsiniz herhalde? En büyük desteğim ailem. Şişli'de kendi tiyatromu kuracağım. Sağ olun çok güldürdünüz bu akşam beni! İyi akşamlar!

-Ah bir bilseniz bu kısacık konuşma nasıl heyecanlandırdı beni. Sanki bambaşka biri var içimde.

- İyi akşamlar Mahinur Hanım!

Ertesi gün ablamın pişirdiği yumurtanın kokusuna uyandım. Mutfağa girdim. Dün gece hakkında konuştuk. Bugün biraz gariipsin, neyin var? diye sordu. Ne diyeceğimi bilemedim. Evet, ne cevap vermeli şimdi? Aramızda sadece bir konuşma geçen bir kadına aşık

oldum mu diyeceğim yoksa? Daha neler. “Hiç...” deyip geçiştirdim.

Tam bir haftadır seyirciler arasında onu görme ümidiyle yaşıyorum. Ama yok işte. Yine bir umutla tiyatroya girerken onu görür gibi oluyorum. Evet, evet o. Yürüyor muyum, uçuyor muyum bilmiyorum. Merdivenleri çıkarken karışık duygular içindeyim. Galiba en çoğu mutluluk ve umut. Oyun vakti geldiğinde yine kontrol edilemez bir heyecan tüm vücudumu sarıyor. İşte onu görüyorum. Galiba yanında bir adam oturuyor. Onu güldüren ben değil miydim? Yanındakine gülüyor. Aşkla bakıyor gözleri. Kendime mi kızmalıyım yoksa bana aynı şeyleri yaşattığı için ona mı? Hayır... Ona niye kızıyorum tüm suç benim değil mi? Ah kalbim... Yine yanlış ata oynadın.

O akşam eve gitmek istemedim. Ama gidecek başka yerim mi var sanki? Cebimde üç beş kuruşla nereye giderim? Eve geldim. Ev sanki daha soğuktu bu akşam. Ablam yanıma geldi: Neyin var? Hiçbir şeyim yok, diye bağırarak istiyorum. Cevap veremeyip iskemleye çöküyorum. Onun sorularına ağlayarak cevap vermek istiyorum. Anlatmak ve ağlamak istiyordum çocuk gibi. Bir kadına âşık oldum. Olmamam gerekirdi ama oluverdim. Göğsüm daralıyor. Ay ışıgım... Gitmesin istedim. Ama istediğim hep karanlıkmış meğer. Ben hep geceyi istemişim. Sence bu his çocukça mı? Ben onu tüm olgunluğumla sevdim. O da diğerleri gibi yanmadan sönüverdi. Yine ben yandım abla. Sence ben kimim? Çirkin yaratılışım ve tek kişilik oyunumla herkesi güldürürken, neden kendimi güldüremiyorum. Tekim evet. Hem sahnede hem hayatta. Şimdi sen de kalkıp çocuklarına gideceksin. Ben yine ezberleyip güldürecekim benim dışımdaki herkesi. Her defasında bir çift gözde kendimi aramaktan, bulamayıp kaybolmaktan ne zaman kurtulacağım. Hangi adamım ben? Sahnedeki gerçek mi, gerçekteki yalan mı? Hangisiyim?

KÜLTÜR VE GENÇLİK

Mehmet MEMDOĞLU

Dünyanın en mükemmel varlığı insandır. İnsanın en hareketli ve en verimli dönemleri ise gençlik çağlarıdır. Bir milletin geleceğinin teminatı, gençleri/gençliğidir. Temiz bir toplum ve sağlıklı bir nesil yetiştirmek istiyorsak, geleceğimizin teminatı olan gençlerimizi “iyi birer insan” olarak yetiştirmeliyiz.

Bir toplumun yaşadığı güzelliklerin temelinde, iyi yetişmiş gençlerin varlığı önemli bir yer tutar. Necip Fazıl’ın ifadesiyle “*Zaman bendedir ve mekân bana emanettir, şuurunda bir gençlik.*”

Gençler, bir toplumun geleceğidir. Bugün sahip olunan maddi ve manevi kazanımların tamamı, gelecekte bugünkü gençliğe emanet edilecektir. Bu vesileyle, gençlerimize kültürümüzü öğretmeli ve onları kültürel değerlerimizi temel alan bir eğitim modeli içerisinde eğitmeliyiz.

Kültürümüzü büyük bir çınar ağacına benzecek olursak, çınar ağacının hayat bulduğu ve beslendiği ana kara, yani toprak Türkiye’dir. Bu ağacın kökleri, milletimizin geçmişi ve tarihidir. Çınarın dalları ise ülkemizin geleceği gençlerimiz/gençliğimizdir. Çınarın beslendiği kaynaklar (güneş, toprak...) ülkemizin kültürünü oluşturan değerler bileşimidir. Çınar ağacının hayat bulduğu ana kaynak, tabii ki sudur. Kültür bazında tanımlandığında su, edebiyattır; edebiyatı oluşturan kaynak “dil” dir, edebiyatın hayat bulduğu pınarın kaynağı ise şiiirdir. İnsanlık var olduğu günden bugüne ilk iletişim, şiirsel bir dille başlamıştır.

Dilimizi koruyabilirsek, edebiyatımızı koruruz. Edebiyatın içerisinde ne var; kültür? O halde, dilimizi koruyabilirsek, edebiyatımızı; edebiyatımızı koruyabilirsek kültürümüzü korumuş olacağız. Kültürün içerisinde

masal, destan, şiir, öykü, roman, deneme, gezi gözlem ve her şeyden önemlisi tarih var. Tarihi de kayıt altına alan edebiyattır; yani dildir.

Okuma noktasında maalesef ki henüz Batı standartlarına ulaşamadık. Okuma bir ayrıcalık olsa da evet, yazmak başlı başına bir sanattır. Millet olarak yazabilirsek, var oluruz. Bir başka ifade ile yazabilirsek okuyabilir, okursak var olur; var olursak düşünebilir, düşünebildiğimiz zaman ise üreten, üretebilen bir toplum oluruz.

Yazmaya kendimizden başlamalı. Mesela bir günlük tutabilir ya da yaşadığımız köy, kasaba, ilçe ve şehri yazabiliriz. Bu yetmez diye düşünüyorsanız, geleceğe dair hayallerinizi kurgulayıp, kaleme alabilirsiniz. Özcesi, toplumumuzu ve geleceğimizi korumak için, kültürümüzü oluşturan değerler bütününe zeval getirmeyen yazılar yazmalı; eserler üretmeliyiz.

Otuz beş milyondan fazla bir gençliğe sahip olmak, geleceğimiz için büyük bir zenginliktir. Yeri geldiğinde millet olarak bununla övünüyoruz. Zenginlik olarak gördüğümüz gençlerimiz, pratikte bazen karşımıza sorunlu bir kitle olarak çıkabiliyor. Aile içi çatışmalardan tutun da eğitim, istihdam, güvenlik ve diğer sorunların çözümsüz kalması, genç nüfusun artmasıyla beraber, maalesef katlanarak büyür ve karşımıza koca bir sorun yumağı olarak çıkabilir.

Yeni bir medeniyet inşa etmek istiyorsak, önce kendimizi bilmeli, kendimizi tanımalı ve kendimizi yazmalıyız.

SUNİ TENEFFÜS

Ali HAVAN

Tüm planlar güneşin doğuşu üzerine
Ay buluttan çıkmadan göçüp gidenler gördüm
Toprakta iz bırakan gölgelerin yerine
Nefes alıp vermeden tek tek yitenler gördüm

Kalpler kaskatı artık merhamet derin yasta
Hislerimiz kötürüm kollarımız küslerle
Duman kaplı ciğerler solunum yolu hasta
Nasıl yaşar insanlık suni teneffüslerle

Gülen kimseler yoktur ortasında düşlerin
Asık bütün suratlar homurtulu şehirler
Son kullanım tarihi geçmiştir gülüşlerin
Belki de bunun için mutsuz akar nehirler.

Ruha ürperti verir gelip geçen ayaklar
Açılır mesafesi gönülle göz arası
Saç tellerini boyar yıl fırçasında aklar
Gölge hafifliğinde varlığının darası

Boşlukta yer kaplamaz günleri yoran hayal
Çıglıklar bastıramaz yalnızlığın sesini
İster önden yolu aç istersen geride kal
Yalnız bekçiler tutar ölüm çetelesini

Göklerin rengi soldu mavi sadece bir ton
Örümcek yuva kurmaz gökdelen tepesine
Toprakta uzaklaşan vicdanlar kuru beton
İnsanlar hasret yaşar yağmura kuş sesine

Gökyüzünün kasveti şehirde insan boğar
Nereye baksa yokluk nereye kaçsa boşluk
Yorgun gece koynunda dinlenmeden gün doğar
Ruhu sallanır gökte yeryüzünde sarhoşluk

Güreşir gölgesiyle şaşar kendine güler
Saat mızraklarıyla verir amansız savaş
Koşturur sağa sola hareketli ölümler
Şehirlerde can verir insanlar yavaş yavaş

DOST ELİ AYŞE ARSLAN

Her gece kaç kişi aynı duayı eder
Aynı duaya âmin der

İçimde bir soğuk su kaynağı
Dökülsem içine
Yine de bir sancı bırakmaz beni

Gözlerim aynada bir başka bakışlı
Sanki benden değil gibi

Kelimelerim kalem ucunda yaralı bekler
Olmamış cümlelerim tutar beni
Düşlerime tutunamamış hayallerimden

Hangi duygu kül eder ellerimi
Değsem kaleme kâğıtlar tutuşacak

Gül tarlasında dikensiz gülü tek siz mi aradınız
Vaha çöllerinde tek siz mi susuz kaldınız
Ben çıkamadım bu sebepsiz huzursuz acı günlerimden

An dedi unuttum gün bitti
An dedi unuttum uyku beni yendi
Bildim ne olur gelsin artık bir dost eli

SON gül'ün ER kan'ı!..

Nilüfer AKINGÜL

Sizlere Songül'ün Erkan'ından bahsediyorum.

Şehit Jandarma Uzman Çavuş Erkan Sakal, 24 Kasım 1990 tarihinde Sivas merkezde dünyaya gelmiş, 01 Ağustos 2017'de şehadet şerbetini içerek, ölümü ölümsüzleştiren bir kahramandır.

Bir sevdanın hikâyesi, bir yarım kalmışlığın, sessiz sedasız yükselen dumanı gizde yangının hikâyesi bu.

Lise yıllarında çalan teneffüs zillerine sevinen bir delikanlı var sahnede. Erkan neden seviniyor, dersten kaçmak için mi? Hayır! Ama neden? Neden çünkü aynı okulundan, çapraz sınıftaki kahverengi gözlü güzel bir kıza âşık olmuş. Kızın adı Songül. Neden "Songül" ismi konulur ki? "İlkgül" olsa ne olur yani. Son gülen iyi mi gülüyor, iyi gülünce ne oluyor, bir daha ağlayamıyor mu? Neyse gelelim hikâyeye...

Gel zaman, git zaman; gitgide derinleşen bir aşk örülüyor Erkân'ın yüreğinde. Ama sevdiği kız da bilmeli artık, canına tak etmiş. Cesaretini toparlayıp yaklaşımaya çalışıyor Songül'e. Zaten hep ilgilenmek olarak ele alınır bu tatlı sataşmalar, yaklaşımlar. Nihayetinde boylu poslu yakışıklı Erkan'a kayıtsız kalınabilir mi; dikkatini çekiyor Songül'ün. Bir gün hani o klasik okul yıllıkları olur ya. Hah tam da ondan. Songül'ün bölümüne yazı yazıyor Erkan.

-Eee mezun oldun da aha şimdi ne oldu?

-Olmadım, olacağım inşallah. Tabi daha bunun üniversitesi de var...

Küçük küçük atışmalar, yazışmalar, bakışmalar derken; bir fırsatını bulup telefonunu alıyor Songül'ün. Ne demiş şair: "Ne

güzel gülüyorsun, tatlı dilin bal bana, ölüm sana değmesin sen hepten hep kal bana." Şair işte, ne dediğini bilmemiş sanki. Ölüm tek tarafa gelmez ki ikisi de can.

Üniversite sınavlarına girerler çok da güzel geçer. Songül o çok istediği psikoloji bölümünü kazanır, Erkan'da kazanır kazanmasına ama ailesinin sorumluluğu sırtındadır, okuyamaz, kazandığı halde gidemez üniversiteye. Zira babası o daha 19 yaşındayken mide kanseri sebebiyle beka âlemine göç etmiştir. Ne acı, en sevdiğini kaybetmek. Bu yetmezmiş gibi, sevdikleriniz için, sevdiğinizden vazgeçmek. Dünya hep racon kesiyor aslında of!..

Babasından bahseder hep Songül'e Erkan:

"Ben babamı çok özledim. Neden, neden ölür ki? Daha kırk beş yaşındaydı. Söyle Songül, söyle! İnsanın babası kırk beşinde ölür mü?" Songül susar, ne desin, ne denir ki? Uzun uzun bakışirlar ama Songül bir şey demeli okuduğu okul gereği en azından teselli etmeli gönlünü verdiği bu yigide.

"Üzülme canım! Sen de tıpkı baban gibi mükemmel bir baba olacaksın, babanla yaşayamadıklarınızı çocuklarıyla yaşayacaksın inşallah." Teselli olur Erkan en azından birkaç gün rahatlar. En büyük hayali baba olmaktır ve haydi der, üç ay içerisinde söz, nişan, düğün... Oh be hayat varmış. Tabi kendi de görevini almış. O artık bir askerdir. Uzman Çavuş Erkan Sakal...

Annesi ve kardeşlerinden gizli başvurmuş uzman çavuşluğa. Çünkü biliyormuş karşı çıkacaklarını. Ama vatan sevgisi askerde ayyuka çıkınca kopamamış askerlikten, bir ömür yüklenmek istemiş bu kutlu yükü.

Çok severek giyer kamuflaj elbiseleri, onur duyar, gurur duyar mesleğinden. Bir de arkadaş canlısıdır, Sivas'tan elleri doldurur, döner arkadaşlarına. Sevdiceği geride kalır, gurbet girer araya. Şükür ki lojman çıkar sonunda ve Songül'ü de götürür.

Erkek adam karısını tabanca gibi taşımali ne de olsa. En sevdiği renk mavidir, en sevdiği yemek zeytinyağlı dolma. Mutludur, hem de çok mutlu. Ee daha ne olsun!? Songül'ü de yanında ve de hamile. Bir gün bilinmeyen bir nedenle sancılanır, sevdiceğini alelacele doktora götürür Erkan. Maalesef bebeklerini kaybederler. Ne hayaller kurmuşları oysa. Oğlan olursa babasının adını koyacaktı. O gecenin sabahına kadar hiç uyumadan sarılıp ağlaşırlar. Songül: "Allah'ım! Ne büyük bir acı" der. Bilemez tabi. O acı, daha büyük bir acıya hazırlıyor kendisini. Evet, öldürmeyen acı kuvvetlendiriyormuş.

Ümit Binbaşı'nın muhafızıdır Erkan. Çok severler birbirlerini arada farklı bir muhabbet vardır. Ümit Binbaşı Erkan'a: "Unutma Erkan! Ölsek de bir, kalsak da bir", deyip dururdu. Erkan'da: "Tabi ki Binbaşım" deyip tebessüm ederdi.

Kader bu ya. Gerçekten de öyle oldu, iki yiğit birlikte şehit düştüler. Nasıl mı? Arkadaşları anlatıyor: "Beraber çay içiyorduk, Erkan çayı çok severdi. Ümit Binbaşı: 'Erkan hadi kalk bizim vakit geldi' dedi. Erkan fırlayarak kalktı. Oysa çayı çok severdi ama o zaman hemen bıraktı gitti. Yarım kalan çayına hepimiz şaşırdık. Sonra bir EYT (El Yapımı Patlayıcı) patlaması oldu. Ümit Binbaşını olay yerinde, Erkan'ı hastanede şehit verdik.

O gün Songül'ün boğazı düğüm düğümdür. Bir şeyler ters gitmişti, hissetmişti bunu. Kapı çalar, komşular sana kahvaltıya geldik derler. Oysa haberi çoktan almıştır hepsi, yeni gelini yalnız bırakamaz, şehadet haberini de bir türlü söyleyemezler. Songül bir gökyüzüne, bir yere bakar. Ve misafirlerinden birine: "Abla Erkan'ı bir arasan rahatlayacağım, nefes alamıyorum" der. Aşk zaten nefes değil midir? Aşk gönlü gönle mihlamak değil midir?

Gerisini Songül'den dinleyelim:

"O gün ben Erkan'ın şehit olacağını hissetmiştim, gözüm hep camdaydı. Nizamiyeye bakmaktan kendimi bir türlü alamıyordum. Arıyordum açmıyordu, sesini duysam nefesini işitsem her şey hallolacaktı aslında. Sonra kapı çalındı, gelenler eşimin arkadaşlarının hanımları; 'müsaitsen kahvaltıya geldik' dediler, buyur ettim tabi. Bir gariplik vardı, herkes gözlerini benden kaçırıyordu ve ben nefes alamıyordum. Demişim ki 'ben bugün ne yerdeyim ne gökteyim, biri bana Erkan iyi dese, her şey normale dönecek ama kimse neden demiyor?' Ve hatırladığım tek şey herkesi evden apar topar çıkarmaya çalışıp kendimi dışarı attığım. Nereye, neden, nasıl gideceğimi bilmeden? Yaralıdır diyerek, kendimi sokağa attığım ve şöyle dua ettiğimi hatırlıyorum. 'Allah'ım eli olmasın, kolu olmasın, her şekline razıyım yeter ki Erkan'ım yaşasın, nefes alsın. Meğer bu duamdan çok önce Erkan'ım şehadet şerbetini içmiş, şehit olmuş...

Rüyalarda buluşuyoruz artık... Avuç içlerimde buluşuyoruz... Dualarda buluşuyoruz... Yine dua dua dökülüyor ve hiç düşmüyor dilimden cennetmekân eşim. Her gittiğim yerde benimle, eminim... Ben bir yıl önce umre yapmak için annemle birlikte Mekke'ye gitmiştim... Çok istedim görmek, çok istedim ondan bir iz bulmak... Ama çok şükür ki annem gördü rüyasında... Hem de Merve tepesinde... Benimle olduğunu, yanımda olduğunu söylemiş anneme... Bundan sonra dedim ki Songül, Erkan hep seninle. Görmüyorsun.... Göremiyorsun... O da kendi acizliğimden...

Ve ben eşimi hiç bir zaman hazırlıksız karşılamadım... Şimdide uzun bir görevde ve bu görev sonunda da hazırlıksız olmayacağım.

Erkan ne can dedi, ne canan... Onun öncesinde ve sonrasında hep vatan vardı. İşte bu yüzden bir şehit eşi olmaktan gurur duyuyorum ve gurur duyacağım. Bu gurur benimle bir ömür...

Erkan hayatımın en doğru kararı. Onsuz nasıl yaşıyorum, nasıl nefes alıyorum bilmiyorum; sadece ona kavuşacağım günü bekliyorum. Gün sayıyorum, her geçen günden mutlu oluyorum ki bir gün daha yaklaştık diyorum. Onu anlatacak, onun bendeki yerini sevgisini anlatacak kelime bulamıyorum. Nasıl bulunur ki zaten. Hangi kelimenin, hangi cümlenin mecali yeter ki anlatmaya?..”

Evet, Bir sevdanın hikâyesi, bir yarım kalmışlığın, sessiz sedasız yükselen dumanı gizde yangının hikâyesiydi bu.

BİR RÜYANIN ERTESİ

M. Nihat MALKOÇ

yitik adreslerde arama mutluluğu
bir gönül fethetmeye bak yüceden
bir kilimin desenleri misali rengârenk...
sabır terazisinde darasını düş hüzünlerin
yazgının düğümlerini çöz bir seher vakti
şafağa kilitle o aydınlık gözlerini
unutma rengi ve ırkı farklı olsa da...
bütün yaratılmışlar tek bir insan gibidir

bir masal ırmağında yıka çocukluk düşlerini
suların akışına bırak esrik bakışlarını
bir hiyeroglif misali kazı yüreğe sevdayı
bir deniz mavisine boya başıboş bulutları
aşk ile dönerken dünya ilk günkü coşku ile
deli bir ırmak ol, gürül gürül bir çağlayan...
unutma dili ve dini farklı olsa da...
bütün yaratılmışlar tek bir insan gibidir

imamenin etrafında topla dağılan tespihleri
insanlar da mekânlar gibi değişir zamanla
ne avcı ne de av ol uçsuz bucaksız sahralarda
kanat olmaya bak kanadı kırk bir serçe kuşuna
yarının endişelerini indir cılız omuzlarından
an'ı yaşa, anla ki hayat andan ibaret
unutma düşler ve düşünceler farklı olsa da...
bütün yaratılmışlar tek bir insan gibidir

sustur içindeki geveze haydutları
kör kuyulardan kaldır can yusufları
nemrut'un ateşini söndüren damla olmayı yeğle
safın belli olsun karıncalar misali
deniz yıldızlarını değiştir gökteki yıldızlarla
antik bir kent ıssızlığında yaşa kalan ömrünü
unutma acılar ve mutluluklar farklı olsa da...
bütün yaratılmışlar tek bir insan gibidir

bir tutam umut olmaya bak yarınlara
ilmek ilmek doku sevgiyi yüreklere
kelimeleri istifle hazin bir öykünün düğümünde
uzak kıyılarda ara kaybettiğin mavi düşleri
unut gitsin esrik acıların bitimsiz sancısı
yepyeni bir sayfa aç bir rüyanın ertesinde
unutma yarına dair beklentiler farklı olsa da...
bütün yaratılmışlar tek bir insan gibidir

TAMAMLANMAMIŞ BİR ŞİİRİN SANCILARI: SON YAKARIŞ Yavuz DİNÇ

kaybolan gölgendi bu vefasız gecelerde
kuruyan çiçekler gibi çıplaktı ruhun
yaprakların sararmış çiçeklerin solmuş
bir bir dökülmüş senden kalan hatıraların
gölgesiz bir zahir bırakırken gün batımına
ardından son gölgeni de alıp kaçsın geceler

karanlığın örsüne koydum korlaştan yenilgilerimi
ardından bir nakkaş gibi döverdim hırsımla
her vuruşumda yeniden bilenirdim hayata
her vuruşumda uykularından sıçrardı kuşlar
metruk sokaklardan göçüp giderken gurbete
yakıp gitsin içimi senden kalan son hatıralar

eylül titretirdi sokaklarına açılan pencereleri
dalga dalga esen esintiler çarpardı yüreğine
her yer suskun yollar upuzundu geceleri
ince bir soluktu ruhundan gölgene süzülen
tanyeri ağarırken hüznün dağından esen yeller
alıp getirsin senden arta kalan son rahiyanı

kuruyan yapraklarım düşerdi toprağa bir bir
maziden kalan hüznünler yıkanırdı yağmurda
bir kuş gibi titrerdim uğuldayan rüzârlardan
gazellerin hışıltısı alıp götürürdü beni geçmişe
o vakit çınlardı kulaklarda hatıraların hazine sesi
sonra yüreğimde belirir senden kalan son izler

EDEBÎ ESERLERİN DÖRT OLMAZSA OLMAZI

Orhan YAĞMUROĞULLARI

Edebî eserler, yazıldıkları dilin içinde anlam kazanırlar ve okuyucuya estetik bir haz vermek üzere kurgulanırlar. Nedir edebî eser? Bir eserin “edebî eser” olarak nitelendirilebilmesi için hangi temel özellikleri bünyesinde barındırması gerekiyor. Bir edebî eserin olmazsa olmazları nelerdir? Aşağıda ana hatlarıyla açıklayacağımız dört temel nokta, bize bir eserin edebî eser olma özelliğini gösteren ana öğelerdendir.

Bu, dört temel öğeden birincisi, eserin muhtevasıdır. Muhteva, yazarın okuyucuya ne anlatmak istediğidir. Yani edebî eserin içeriğidir. Muhteva, eserde anlatılan olayların örgüsü, karakterler, olayın geçtiği zaman ve bu olay örgüsünün geçtiği mekândan oluşur. Muhteva, okuyucunun dikkatini ve merakını eser üzerine yoğunlaştıracak şekilde iyi seçilmiş olmalıdır. Edebî gücü yüksek bütün eserlerde muhteva, okuyucunun bütün dikkatini olay örgüsüne âdeta hapseder. Ama bu gönüllü ve estetik bir haz veren mahpusluktur. Öyle ki, muhtevası iyi seçilmiş bir eserde okuyucu kendisini, eserin geçtiği zaman ve mekânın içindeymiş gibi bir hisse kapılır. Bu, eseri kaleme alan sanatçının başarısıdır ve onun edebî yönü güçlü bir yazar veya şair olduğunun kanıtıdır.

Bir eseri edebî eser mertebesine yükselten ikinci önemli ayırt edici özellik, eserde kullanılan dil ve üslûptur. Dil edebiyatın ana malzemesidir ve her edebî eser yazıldığı dilin anlatım imkânlarıyla okuyucusunun karşısına çıkar. Bu bağ sağlam ve estetik temeller üzerinde yükseliyorsa okuyucusunda bir karşılık bulur ve kapılarını okuyucuya açar. Yazar veya şair yazdığı dilin anlatım ve ifade kabiliyetini en mükemmel şekilde kullanmaya özen gösterdiği ölçüde kalıcı bir edebî eser inşa edebilir. Burada sanatçının üslûbu devreye girer. Üslûp, bir yazarı

veya şairi başka sanatçılardan ayıran, tamamen nev-i şahsına münhasır anlatım ve metni biçimlendirme özelliğidir. Edebî anlamda ancak güçlü üslûp sahibi sanatçılar büyük edebî eserler insâ edebilir. Eski Türk Edebiyatında Yunus Emre’yi, Mevlâna’yı ölümsüz kılan temel sır, yazdıkları dilin imkânlarını en mükemmel şekilde kullanmada gösterdikleri sanatçı titizliği ve kendilerine has bir üslûba sahip olmalarıdır. Keza Divan edebiyatının en büyük şairleri arasındaki Fuzûlî, Bakî, Nef’î, Şeyh Galip ve Nedim; Cumhuriyet dönemi yakın dönem Türk Edebiyatında Yahya Kemal, Necip Fazıl, Nazım Hikmet, İsmet Özel, Sezaî Karakoç, Hilmi Yavuz, Atilla İlhan vb. büyük şairler, yazdıkları dilin imkânlarına en derin şekilde vâkıf olan şairlerdi. Hepsinin de kendilerini başka şairlerden kesin çizgilerle ayıran kendilerine has güçlü üslûpları vardı. Ayrıca, eserde anlatıma zenginlik ve estetik haz katan söz sanatlarının etkileyici bir üslupla kullanılması, eserin edebî gücünü zirveye çıkaran önemli faktörlerdendir.

Bir eserin edebî eser oluşuyla ilgili üçüncü önemli husus, sanat eserini oluşturan bölümlerin devamlılığı yani eserdeki bütünselliktir... Bölümler arasındaki kopukluk ve dağınıklık okuyucunun zihninde de fıkri dağınıklığa ve sanatçının vermek istediği mesajın tam olarak anlaşılmamasına neden olur ve parça-bütün diyalettiği kopar. Bu bir eser için önemli bir zaafıdır. Eserin bütünsel bir dikkatle inşası, eserin ebedî gücünü gösteren önemli bir göstergedir.

Bir eserin edebî gücünü gösteren dördüncü önemli gösterge ise, sanatçının samimiyetidir. Bu, sanatçının yazdıklarına ne kadar inanıp inanmadığı, yazdıklarıyla ne kadar özdeşleşip özdeşleşmediğiyle alakalı bir durumdur. Bu, yazarın eserini hissederek inşa

etme ameliyesidir. Samimiyetin olmadığı yerde anlatılanların büyüğü okuyucuya geçmez ve havada kalır. Buna dünya edebiyatından en güzel örnek Tolstoy'un kült romanı Anna Karenina'yı yazarken yaşadığı o müthiş ruh halidir. Tolstoy'un "mürekkep hokkasının içine vücudundan etler bırakarak" yazdığını ifade ettiği kült romanı Anna Karenina. Roman sanatının bu ölümsüz eserinin muhtevası, bu muhtevanın zengin bir estetik duyarlılıkla bir kanaviçe gibi işlenişi, yazarın olayların bizzat içinde yaşıyormuş gibi okuyucuyla kurduğu o müthiş bağ, Anna Karenina'yı işte bütün bu edebî hassasiyetlerin toplamından oluşan bir başyapıt yapmıştır.

Tostoy, bu romanı kaleme alırken, saatlerce odasına kapanır ve zorunlu neden olmadıkça hizmetçisine rahatsız edilmemesini tembihlerdi. Hizmetçisi O'nun yemeğini kapı eşiğine bıraktıktan sonra kapıya bir kez vurup, tekrar işlerinin başına dönerdi. Uzun süre bu böyle devam ederken bir gün garip bir şey oldu. Hizmetçi, bir kaç gündür yemeğin yenmediğini fark etti. Kapıyı vurup, içeriden hiç bir ses gelmediğini anlayınca telaşa kapıldı ve Tolstoy'un yakın arkadaşlarını ve akrabalarını yardıma çağırdı ve işte bundan sonra bu büyük romana ait giz ortaya çıktı. Eve gelen arkadaşları kapıyı açtıklarında büyük yazarın yerde cenin pozisyonunda ağladığını gördüler, büyük bir şaşkınlık ve korku içinde kalmışlardı. Neden ağladığına bir türlü anlam veremeyen arkadaşları Tolstoy'a bunun nedenini sorduklarında dahî yazarın ağzından şu cümleler döküldü: "Anna Karenina öldü!" İşte biz buna, sanatçının yazdıklarını bizzat hissedererek yazması diyoruz ki, bir eseri ölümsüzleştiren en önemli özelliklerden biri de budur.

Bu dört önemli özelliği bünyesinde cem eden bir eser, edebî anlamda ölümsüz bir edebî eser olma ünvanını hak eder. Ve eseri kaleme alan sanatçı da yerelden evrenselliğe giden çetin yolda yarı yolda soluksuz kalan sanatçılardan olmaz.

AĞLAMAM GEÇTİ

Meryem KÜÇÜK

Ellerim terli terli
Şiire geçmeliyim
Kentın göğünde
Çatı kolonları oluştı
Kutsal kemiklerden
Kendi kemiklerimden
İnsan cesetlerinden
Kuruluyor kentim
Matruşka bir taş örgüden

Tutkudan endişeden
Boyadım şiirlerimi
Amber renginde
Gülabdanlardan kokular
Buhurdanlara yol alırken
Rüzgâr nöbet tutar
Gitmesin koku ve rüzgâr

Kaç nara attım
Karanlığın cenderesinde
Ocağından yeni çıkmış
Kelimelerle, yana yana

Bahar neylersin beni
Gül sümbül belirsiz
Temmuz sıcağında inlerken
Şubat soğuşunda titrerken
Gündelik kesik yaşam
Bir çırpınış durağı

Gizlenmiş öğretı kimliğı
Bu günün ve yarının yüzü
Korkuyu bıraktım
Mermerden bir bakışa
Düşürdüm elimdekileri
Mezardan açılan boşluğuna

Şiir henüz bitmedi
Ellerim soğumadı hâlâ
Kürsüden inmem gerek

KÜHEYLANLAR KOŞAR NEFESİMDE

Seda MERİÇ

Malihülyalı esaretler sarıyor ruhumu,
Revnaklı zakkum bahçelerinde.
Nemrut ateşi tutuştu içimde,
İbrahim yanar yüreğimin derinliklerinde.

Geçmişimle tecessüs ettirmeyeceğim,
Seni yaşamadan ölmeyeceğim.
Yıldırımlar dolanır bacaklarıma,
Özgürlüğe reva olan tutsaklar misali.

Güllerden düşen yapraklar gibi,
Düşüyorum siyah gözlerindeki yamaçlarına.
Ey sürgündeki bekleyişler,
Sınırları aşan tuba yankısıyla irkilir kaderlerine.

Sevdamda esen tufanların sessizliği,
Ermiş kaptanlara hicran duyan,
Sırlara erme sevdam geldi.
Sen geldin ruhumun ipek yollarına...

DELİ SAMİ (Öykü)

Ahmet ERGİN

Sami vardı bizim mahallede. Tüm mahalle Deli Sami diye bilirdi. Yirmi beş otuz yaşlarında, yakışıklı, civan bir delikanlıydı. Sürekli takım elbise giyer, saçlarını briyantınle sol tarafa tarardı. Caddede vitrinlerin önünden geçerken durur, aynadaki yansımasında saçlarının bozulup bozulmadığını kontrol ederdi sürekli. Konuşması, kültürü yadsınamayacak kadar iyiydi. Kimse neden o hâle gelmiş bilmezdi. Yaşlı bir anasından başka kimsesi de yok, derlerdi. O da oğlunun bu hâlimden utanır, toplum içine çıkamazmış. Sami'yi sırtındaki kambur bellermiş.

Sadece bizim mahalle değil neredeyse bütün şehir tanırdu Sami'yi. Mahallede durmaz tüm şehri dolaşırdı. Her sokağa girmiş, hemen her kahvede bir bardak çay nasip lenmişti. Zamanla da şehrin tanınmış simalarından olmuştu. Gören bir iki kelam etmeden bırakmazdı. Sami bir konuştumu pir konuşur, değme filozoflara taş çıkarırdı. Çok okumuş olmak mı, deneyim mi, hikmeti ilahi mi, kimse bilmez; herkes ağzı açık dinlerdi onu. Kimi de alay etmek, makaraya sarmak için konuştururdu onu ama Sami hiçbirine aldırılmazdı. Dünya sana güzel Sami lafına gıcık olur, anında cevabını yapıştırdı. Hazırcevaplık dersin kimse eline su dökemezdi. Her baba yiğidin harcı değil Sami'yle kapışmak. Hızlı yürür, hızlı konuşurdu.

Çocuklar da çok severdi Sami'yi. Her gün etrafını sarar bir şeyler sorarlardı. O da memnundu bu ilgiden. Ceketinin bir şeyler koyula koyula iyice sarkmış cebine elini atar, hepsine birer şeker verirdi. Sonra soru cevap faslı başlardı. Bir patavatsız çıkıp dünya sana güzel diyene kadar muhabbet devam ederdi.

Her sabah evden çıkışta karşılaşır, selamlaşırdık Sami'yle. Yaşı benden küçüktü

muhtemelen ama alışkanlıktan olsa gerek hep 'Sami abi' derdim ona. Bir sabah selamlaştığımız sırada, "Hoca sen kaç yaşındasın?" dedi. Mahallede bir tek bana hoca derdi. Niye öyle dediğini bilmezdim ama içten içe hoşuma giderdi. Yirmi yedi, dedim Sami abi. "Niye bana abi diyorsun sen benden büyükmüşsün." Ne diyeceğimi bilemedim. Öyle miymiş, diye geçiştirdim. Bir daha bana abi deme, dediği gibi uzaklaştı. Sami diye bağurdım ardından. Dönüp tebessüm etti ve gözden kayboldu.

Öyle içten, öyle samimi bir kahkahası vardı ki imrenirdi insan. Böyle bir kahkaha için bile onun gibi olmayı dileyebilirdi. Sami ne güzel gülüyorsun, dedim bir gün. Utandı, başını önüne eğdi. "Utan diye söylemedim. Şimdiye kadar senin gibi içten bir kahkaha atamadım, seni görünce imrendim." Öyle deyince aynı kahkahayı savurdu pervasızca. Yüzü aydınlandı, gözlerinin içi güldü. "Ne iş yaparsın sen hoca?" dedi. İşten çıkardılar, iş arıyorum, dedim. "Sen de benim gibisin." dedi gülerken. Sen de mi iş arıyorsun, deyince muzipçe güldü.

"Sami sana niye deli diyorlar?" deyiverdim bir anda. Sonra da pişman oldum. Deliyim de ondan hoca, dedi. Yüzünde en ufak bir üzüntü ya da utanma emaresi yoktu. Yine aynı Sami, yine içten, yine şendi. Şaşırdım. Aklını yitirmiş olan, diyordu sözlük deli için. Sami'ye deli demek bu sifata uymuyordu. Sami aklını kullanıyordu hem de fazlasıyla. Davranışları, yaptıkları tuhaftı evet. Özgürdü, kim ne der diye düşünmüyor, yaptıklarının sosyal normlara uyup uymadığına bakmıyordu. Herkes gibi değildi evet ama deli miydi gerçekten? Sami'yi her gördükçe bu sorular aklıma üşüşüyordu.

O günlerde aklımda iki şey vardı: biri Sami, diğeri de iş. İşten ses yoktu. Sami'yi

ise her sabah görüyordum. Aynı neşe ve güler yüzüyle. Bir gün dahi üzgün görmedim onu.

-Nasıl böyle mutlu olabiliyorsun, dedim

-İnsan, deli olunca mutlu oluyor.” dedi. Al işte yine akıllıca bir cevap.

-Duyguları yönlendiren sadece kalp midir hoca? Akıl devreden çıkınca insan kendi sağlığı için iyi olan duyguları ön plana çıkarır. Gerçekten öyle miydi, yoksa Sami’nin çıkarımı mıydı bilmem ama akla yatkın geldi.

-Peki, Sami memnun musun hayatından?

- Tabii memnunum hoca.

-Akıllı olmak istemez misin? Herkes gibi, normal insanlar, bunu kullanmak da doğru değil biliyorum, gibi. Sami gözlerini kaçırmadan gözünün içine baka baka,

- Deli miyim akıllı olayım, deyiverdi. Afalladım. Akıllı olup dünyanın kahrını mı çekeyim hoca, diye devam etti. Sonra da o şen kahkahasını atarak uzaklaştı. Hazır cevap olduğunu biliyordum da bu kadarını beklemiyordum.

Birkaç gün sonra bir iş görüşmesi için evden çıktım. Sami ortalıkta yoktu o gün. Hayli zamandır işsiz olmak canımı sıktığından pek de orali olmadım açıkçası. Bu işi ne yapıp edip almalıydım. Şehrin trafiğini de bildiğimden herhangi bir gecikme meydana vermemek için erkenden çıktım. Otobüs kalabalıktı, trafik normal seyrinde akıyordu. Saatiye baktım, vaktim vardı. Bir aksilik çıkmazsa yetişmek işten bile değildi. Biraz sonra önümüzdeki araçlar aniden durunca hayaliyle biz de durduk. İleride kaza filan mı vardı

acaba, diye düşündüm. Sıkışan bir trafiğe benze-miyordu çünkü. Arabalar korna çalmaya, camı-nı indirenler yüksek sesle bir şeyler söylemeye başladı. Pos bıyıklı genç şoför bakmaya gitti. Yol-culardan da homurtular yükseldi. Bense saatimi yokluyordum sık sık. Birkaç dakika sonra şoför geri geldi. Herhalde olay çözüldü, dedik. Yerine oturdu ama hâlâ bir hareket yoktu. Kaza mı var şoför bey, diye seslendi biri. Şoför dikiz aynasın-da yolcuları süzdü önce. “Yok, hanım abla. Deli-nin biri anadan üryan soyunmuş halay çekiyor yolun ortasında. Polis ikna etmeye çalışıyor ama nafi.” Birden aklıma Sami geldi. Söylediklerini düşündüm. Kimse yadırgamadı çıplak olmasını. Çünkü ismimin başında deli yaftası vardı, sade-ce işlerine engel oldukları için kızdılar o kadar. “Garibim, Rabbim kimseyi aklından etmesin, dedi yaşlı bir amca. Âmin desem mi bilemedim. Otobüsten inip arabaların arasından ilerledim. Artık iş başvurusuna yetişemezdim. Kalabalı-ğın yanına yaklaşınca Sami’yi gördüm. Yüzünde bildiğim neşesi, omzunda tuttuğu küçük teybi, müziğin ritmine pek de uymayan hareketlerle halay çektiğini zannediyor. Kalabalığı yarıp ya-nına gittim. Elimi omzuna koyunca irkildi. Hadi gidelim Sami, dedim. Uysallıkla kabul etti. El-biselerini sordum, yolun kenarını gösterdi. Gi-yinmesini bekledim. Herkes bize bakıyordu. Umurunda bile değildi. Sami’nin koluna girip meraklı bakışlar arasında oradan ayrılırken ak-lımda Sami’nin sözü vardı: Deli miyim akıllı ola-yım?

UZAK MESCİT

Cansu ŞAHİN

Her kıtada bir uzuv, paramparça bir beden...
Dirilse o şanlı kan akacak tek yürekten.

Ey, iman goncasının dikildiği o kucak!
Söyle! Tomurcukların ne vakitte açacak?

Saplanınca feryatlar bıçak misali arşa,
Diyor o ilahi ses: “Ne için bu kargaşa?”

Senin kurak göğsüne düşmeyen hain yağmur,
Keder seli gözlerde niçin arıyor huzur?

Necis eller zulümle mühürlese de sesi,
İşitir o sedayı kimsesizler kimsesi.

Kör, sağır, dilsiz dünya; asırlardır hep suskun.
Peki ya sen! Kardeşin ölürken niye sustun?

Ey mücahit! Sahip çık o mukaddes dinine,
Mürekkebin biterse kan akıt kalemine.

Hakk yanında olunca tek başına ebabil,
Karşısında duramaz ne bir insan ne de fil.

Elbet sıra bitecek, sakın ye’se kapılma!
Allah fillerin değil, ebabilin yanında.

Gün olup dinse gurbet, zor bu hicran-ı Aksa.
Gün olup bütün ümmet uzak mescide aksa.

KRİZANTEMLE

Selim ERDOĞAN

Ağlamaklı bakıyorsun göğey krizantem
Geldi geldi melal iklimlerime
dokundu yeşil ellerin
İçimde ürpertiler
İçimde bitmeyen baştankara telaşı
Bulutlara asılı hayallerim

...
Başka bir günü soluyorsun krizantem
Günbegün soluyorsun
Soluyoruz bu hicran havasını
Solgun gözlerimizde hep sitem buluyoruz

...
Güneş seni sarıyor krizantem
Şavkıyor çiçeklerinde toprak
Usare yürüyor kılcallarından
Kan çekiliyor damarlarımdan
Sana baktıkça bir can, bir can buluyorum
Sana baktıkça kendimi buluyorum
Uzayıp giderken yorgun adımlarım

...
Bir bir eskitiyoruz krizantem
İlkbaharları sonbaharları
Bir köşemizde ateş yansa
Kar yağıyor gökyüzümüzde
Döne döne inen kar tanelerinde
Buz tutuyor bir çocuğun alımlı bakışları
Gelecek gelmez diyorsun
Gelecek gelir diyorum
Ne gelir ne gelmez bilemiyoruz

KAYBEDİLEN MAÇTA GELİŞİNE ŞUT YEMEK

Ahmet KAFKAS

başı dumanlı bir dağ idim
düştüm, yıkıldım, toz duman oldum
sarsıldı gökler kükrer gibi
boşanıp bütün yükünden
düştü üstüme, sarsıldım, kaçtım
yakalarımından yakalandım
düştüm, yuvarlandım
ıslandım, yağmalandım

başı dumanlı bir dağ idim
başımından döküldü kaynayan sular
içi sızlayan ben idim her yağmurda
çamurlanan, kirlenen toprağa bulan ben
adıma şiirler yazılmadı
yanakları ala bulanmış bir kızın ağzından
türkü olup dökülmedim hiç
kimse bana o gözle bakmadı
kimse türkü olup yakılmadı adıma

başı dumanlı bir dağ idim
nihayetinde toprak idim
bir parça su idim
besmeleyle koparılan bir ekmek
aynı yerinden su içilen
bir kâse olmadım hiç
bütün bedenimle dönemedim hiç
sıcak bir merhabaya
boynu tutulup kalan ben idim
içli bir sızı olarak kalamadım
göğse sıkışan bir et parçasında
sebil olup akmadım hiç
kapatılan göz pınarlarında
dokunmadı ellerim bir yetimin ipek saçlarına
bir insanı sevmek her şeydir dedim
aslını bilemedim hiç

başı dumanlı bir dağ idim
yıkıldım, toz duman oldum
toplamadı hiçkimse
saçlarımı dağıtan rüzgârdan sonra
meltemine minnet duyamadım hiç
gözlerim kirlendi, ağladım
gören hüznü dedi
ben hiç yürekten ağlayamadım
sarsılmadım
bir ayet yüzüme bir tokat gibi inmedi hiç
sızlayan bir kalbe, titreyen bir bedene sahip
olamadım
beni ben etmeyen
sizin işinize yarar mı hiç efendim

başı dumanlı bir dağ idim
dağıldım, puslandım, paslandım
çözemezsiniz efendim
çok bilinmeyenli bir denklemdim
üstatların kaleminde oyalandım
kalem oynatılamayandım
bilinmeyene bırakıldım
tehir edildim
ötelendim
saklandım
nihayetinde bilinmezlerdendim
kayboldum

ÖYKÜM YARIM DÜŞÜM YARIM

Recep ŞEN

erimedi dağda karım
bir gün rahat yatamadım
öyküm yarım düşüm yarım
ben kendime yetemedim

hayat zaten zordu burda
açamadım gedik surda
yorgun düştüm bu uğurda
tüfeğimi çatamadım

sönüp kaldım fenerlerde
adım yoktu haberlerde
sendeledim seferlerde
iki adım atamadım

dünya denen bu ağırlık
bırakmadı bende dirlik
başı darlık sonu darlık
ıssızlıkta yitemedim

yere düştüm poyrazlarla
yalvardım hep niyazlarla
kavrulurken alazlarla
duman olup tütemedim

tat aradım şekerlerde
bozulmayan ezberlerde
bir gül için seherlerde
feryat edip ötemedim

SON YOLCULUK (Öykü)

Servet ZEYREK

Kapıyı yavaşça açtı. Uyuyan eşini uyandırmamaya azamî gayret gösteriyordu. Usulca ayakbılarını giydi ve hiç ses çıkarmadan kapıyı yine açtığı yavaşlıkta kapattı. Merdivenlerden yavaş yavaş indi ve apartman kapısından da aynı sessizlikte çıktı.

Hızlı adımlarla işyerinin yolunu tuttu. Henüz sabah namazı vakti dahi girmemişti. Her gün bu vakitlerde usulca yola çıkıyor ve çalıştığı çay ocağındaki ocağı yakmaya ve çay demlemeye müşterilerinden önce gitmeye çalışıyordu. Herkesin uykusunun en derin ve en tatlı yerinde olduğu o anlarda, o sanki işe gittiğini kimseye duyurmak istemiyormuşçasına işyerine doğru yol alıyordu. Bu yolculuk kısa olsa da bazen riskli de olabiliyordu. Şehri gece esir alan başıboş köpekler bazen korkulu rüyası olabiliyordu. Bir de üçü beşi birleşip çete gibi gezmiyorlar mı; bu durum daha da korkunç oluyordu. Şükür ki bugün böyle bir karşılaşma olmayacaktı. Hızlı adımlarla işyerine ulaştı.

Kapının önüne geldi ve kapıyı açacağı anda çarşının delisinin onu orada beklediğini fark etti. Neredeyse her gün demlenen ilk çay onun nasibiydi. Şehrin en tarihî camilerinden birinin avlusunda ve şehrin en yoğun olduğu yerlerden birindeydi çay ocağı. Sellerin almasıyla meşhur olan şehirde bulunan bu tarihî cami de kızını sel sularında yitirmiş bir babanın adağı gibiydi. Azgın sel sularına kaptırdığı kızının cansız bedeninin bulunduğu yere cami yaptırmayı vaat etmiş bir babanın en ağır yüküydü belki de bu mabet.

Her gün daha ezan okunmadan ocağı yakar ve çayı demlerdi. Çarşının delisi, sabah namazından çıkan cemaat, gece saatlerinden itibaren çöpleri toplamak için sokak-

larda olan temizlik görevlileri, gündelik iş bulup çalışmak için rızkını kovalayan garibanlar en büyük müşterileriydi. O gün yine diğer günlerde olduğu gibi erkenden çayını demledi. O sırada sabah ezanı okundu. Her zaman yaptığı gibi sabah namazının sünnetini uygun bir kenarda kıldı ve farzı kılmak için hemen camiye geçti. Farzı kıldıktan sonra iyice demini almış çayından müşterilerine ikram etti. Fakat bugün bir farklı hissediyordu kendini. Kolu, omzu ve sırtına doğru hafif, zaman zaman da şiddetlenen bir ağrı hissediyordu. Böyle ağrılar son zamanlarda artmaya başlamıştı. Fakat o bu ağrıları kas ağrısı diye geçiştiriyordu, belki de öyle olmasını diliyordu. Birden fenalaştı ve kendini yerde buldu. Hemen başına üşüştü müşterileri. Ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Su getirenler, gömleğinin yakasını açıp havalandırmaya çalışanlar... Zaman sonra kendine geldi, biraz daha toparladı. Ne olduğunu anlamadığını, ağrısının olduğunu söyleyince oradakilerden biri ağrı kesici bir hap verdi. Hapı içince biraz daha rahatlamıştı. Müşterilerinden birinin ısrarıyla günün ilk ışıklarıyla beraber hastanenin acil servisinin yolunu tuttu. Yürüyerek girdi hastaneye, kaydı yapıldı, muayene edildi. Tekrar fenalaştı hastanede ve bütün çabalara rağmen yıllarca kantininde emek verdiği hastanenin acil servisinde gözlerini yumdu. Bu sefer hastanenin daha önceden hiç girmediği bir yerine götürdüler onu...

Acı haber tez ulaştı ailesine... Yıkıldılar... Üç kızı vardı. Üçünü de evermiş, torunlarını kucağına almak da nasip olmuştu. Biri ülkenin diğer ucundaydı. Cenazesi ikinci namazına müteakip kaldırılacaktı. Herkes tüm telaşını, bitmez zannettiği dünya işlerini bir kenara koymuştu. Ülkenin diğer ucunda olan kızı ve damadı ilk uçakla geldiler. Abi ve kardeşleri hemen koştular hastaneye. Uyandırmamak

için sessizce çıktığı evinden şimdi ıglıklar ve ağılayış sesleri yayılıyordu.

Sabah gün doğmadan yürüyerek geldiği ve kapısını açarak ilk çayını demlediği ocağın tam karşısındaki musalla taşına kondu cenazesini... Bu nasıl bir yolculuktu? Kalabalıklar saf tuttu karşısında... Bir namazlık saltanattı onunkisi. Dünya sürgünü son bulmuş muydu? Bu yolculuk nasıl bir yolculuktu?

Durağı nur, menzili kutlu olsun.

ANNE BALASI EVLAT

Ramiz AYDIN

Anne balası evlat,
Baba kalesi evlat,
Can ışığı, mutluluk
Gönül cilası evlat.

Anne baba sevdası,
Ezgi, nağme sedası;
İç huzuru edası,
Gönül yaylası evlat.

Kuvvetli kalsın dizin,
Öze iz olsun izin,
Solmasın gülen yüzün,
Mutlu kalası evlat.

Has peteğin aseli,
İnsanoğlu özeli,
Gönlündeki güzeli
Her dem bulası evlat.

Huyun suyun pek yaman,
Birlik olalım aman,
Ayrı düştüğü zaman
Gönül sılası evlat.

Canlar içre cansın, can;
Gurur, zevk ve heyecan;
Canın yansa tek bir an
Yanar şurası evlat.

İçim Allah'a ayan,
Sen balsın ben de kovan,
Bu yürek sana vatan,
Senin orası evlat.

Belki demek, o ne ki?
Belki değil, illaki,
Bu dünyada var mı ki
Senden başkası evlat.

Söylenmez neden, niçin;
Bir gün acısa için,
Bu yürek senin için
Sönmez, yanası evlat.

BENİM YÜREĞİM AĞLAR!

Alı AĞIR

Hasret yokuşlarında soldu güzel düşlerim,
Kederimi yüklensin, şayet güçlüyse dağlar.
Çölü, göle çevirir, döktüğüm gözyaşlarım,
Gözlerime bakma sen; benim yüreğim ağlar!

Çile ummanlarında can çekişirken bu can,
Gökyüzümü kapkara bulutlar kaplar o an,
Uçsuz gönül dünyamda her gün kopar kaç tufan;
Gözlerime bakma sen; benim yüreğim ağlar!

O âleme girmeyen, resmini nasıl çizsin,
Duygularım meçhulde, hüznümü nasıl çözsün...
Yanağımdan süzülen tek damla göremezsın,
Gözlerime bakma sen; benim yüreğim ağlar!

Kimselere duyurmam, sessizdir çığlıklarım,
Bağrımda kilitlidir, sonsuz hıçkırıklarım,
Aylar, yıllar geçse de ıslanmaz kirpiklerim;
Gözlerime bakma sen; benim yüreğim ağlar!

O GÜN ELBET GELECEK

Kazım GÖK

Uzun bir ıslık sesiydi
Kerbela'daki susuzluk
Duyum eşliğimde bir cınlama

Tamda su gibiydi özgürlük derede ırmakta
Toprağın yüzünde sel

Aman Allah'ım
Hürriyetim kuyuda sancı
Acelem ateşten kova
Rükûya eğilmiş bir çıkırık

Büyümekten vazgeçirdiler lanetlenmişler
Beni şarapnelle çocukluğumdan vurdular

Etrafım ateş çemberi
Coğrafyamdan kovmak istediler

En noksanımla vurdular soykırımcılar
Dilim damağım yara susuzlukla vurdular

Annemin dizi nerede
Ellerimde el yok ya babamın eli
Budandı insanlığın tutmadığı uzunlarımız
Kanlar fışkırdı
Sarı kubbe turuncuya döndü

Elhamdülillah dudaklarımız daha parçalanmadı
Bir gün, o gün elbet gelecek
Öpeceğiz denizin yüzünden

Ya da Rabbim yağmur salacak göğünden
İslanacağız çiçeklerle hep birden

ÂLEM-İ EDEBİYAT

Nuray DOĞAN

Bir derya mevcuttur Dünya'nın içinde. Öyle bir derya ki daldıkça derinleşen, insanı kendine çeken, büyüleyen bir umman...

Ruhlara ılık ılık süzülen deryayı edebiyat. Kökü edeptir, güzelliştir. Mayalanmak ister insanoğlunun yüreğinde. Tüm gücüyle çağlar insanlığa: Eline, diline, beline sahip ol, doğru ol, öz ol... İnciler döker şiir şiir, mercanlar döker name name. Kıymet bilene en güzel lütf-u hediye, öte-lerden nadide bir hazine...

Kulaktan kulağa fısıldar; destanlar, efsaneler, masallar... Köprüler kurar yürekten yüreğe öyküler, romanlar...

Allah'ın yüreklere kondurduğu en güzel namedir edebiyat. Gönül kapısını öyle bir aralar ki taşlaşan yürekler bir yudum suyla hasret gideriverir. Belki şiir, belki roman, belki öyküdür o hasretin altın anahtarı. Öyle kapılar açar ki tanıştıır insanları, "Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım/Sevelim, sevillelim; dünya kimseye kalmaz" terennümleriyle iliklerimize kadar işler ondaki her cümle, her beste.

Boş sözlerle, işlerle dolu şu dehre mana katar, lezzet katar edep diyarı. Hakikat bahçesinden bin bir ıtır yayar ruhlarmıza; Bâkiler, Fuzûliler, Yunuslar, Mevlanalar gülü-sümbülüdür bu bahçenin. Sevgi kokar, aşk kokar, mana kokar. O çiçeği koklayan diyar-ı saadette mutluluk dolar, kâh güler; kâh coşar, onu tadan insan. Uzaktır ona sarılan dünyanın eleminden. Kalem yazar, dil söyler; gönül lezzet alır. Bu deryadan bîhaber olanlar yaşamdan külfet alır, gam alır, yas alır.

Edebiyat-ı âlemde seyyah olmak, şanstır; imtiyazdır. O şansı yakalayan iki dünyada da bah-tiyardır.

MEKÂNIN CENNET OLSUN

M. Ali ÖZDOĞAN

cebrail mahallesi'nden başlayan
upuzun bir şiir geçiyor
şehrin ortasından
mahalleye muhtar oluyor azrail

azrail'i azarlıyor
annemin yüzündeki merhamet
yüz yirmi ay vade dolmadan
kapımızı çalınca

kaybetmişim rengini
siyah martı kılığında
bir eşitsizliğin içinden
çıkmaaya çalışıyorum
kimsenin geçemeyeceği kadar
daralmıştır içim
dört bir yanımız
kuşatılmış rakamlarla
duvarlarda reklamlar
palazlanan bir merakla
gösterecekken keramet
modern bir şaşkınlığa dönüşüyor
ölmeden önce
gidilmesi gereken on beş yer

küçük harflerden ve kelimelerden örülmüş
uzak diyarlardan taşıdığım acılarla
göz kapağıma yüklediğim bir gecenin derdi
duvarları bayatlatıyor
bir çekim eki gibi ya sabır

bir yaprak düşüyor
dalında bırakıyor ağıdını
sular kirleniyor kirpiklerim
unutacak bir şeyler tasarlıyor
küflü bir maziye hatırlıyor çamurlu ayak-
larım
taşınıyor anneler başka bir mevsime
tanışıyor çocuklar kardan adamlarla

derin bir uykuda ıslanır kent
"betondan tanrılara" sarıldıkça
sarıldıkça sarmaşıklar
hazırlıksız yakalanır kışa aşıklar
terazinin kefesinde kefen
ağır basmakta her seferinde
neden yorulmaz insan şirk koşmaktan
kemanın sesi kesilir kırıış koparsa
mekanın cennet olsun

İncinir Halûk TANRIVERDİ

Güzel sözü dersin dil mi incinir,
Küsme güzel böyle incitme beni,
Yüreğim od olur, diller sancınır,
Susma güzel böyle cevretme beni.

Güzel bakıversen göz mü incinir,
Yumma güzel böyle özletme beni,
Gözlerim hun damlar, yaşlar salınır,
Pusma güzel böyle ayletme beni.

Güzel çıkıp gelsen ten mi incinir,
Durma güzel böyle bekletme beni,
Gönlüm parelenir, kanat çırpınır,
Kesme güzel böyle sürütme beni.

Güzel sarmalasan ruh mu incinir,
Esme güzel böyle del'etme beni,
Canım yarelenir, medet çağrınır,
Kısma güzel böyle terketme beni.

GEÇMİŞ GÜNLER MATİNESİ-7

Tayyib ATMACA

-Yaranı dağlayacak türkü bulamıyorsun değil mi?

Yaz geldi gelesi karabulutlarla dolaşıyorsun.

İçinin toprakları borlaştı, benden şimşek çakmasını bekliyorsun.

Ben senden farklı mıyım sanıyorsun.

-İstiyorum ki bir gün kendini kapıp gelesin.

Şiirinde bahsettiğin gibi bir gölge gibi yanından gelip geçeyim, peşimden gelecek diye gönlümü yoluna yatırayım.

-Adımlarını hızlandır, tam yanımdan geçen hasretini hissedeyim.

Hoş geldin ile merhaba arasına sıkışalım. Ama boynumuzu çevirip birbirimize bakmayalım.

Bu birkaç saniyelik enstantanede geçmişe gidelim.

Bir otobüste kafa kafaya olalım.

Havadan sudan konuşalım.

Yoluna devam et.

Ben arkandan:

-Ya bir tramvayda ya bir vapurda

Gözlerimiz birbirine değince

Yanarak geçeriz birbirimizden

diye fısıldayayım. Sen yanmayı göze alma talimleri yap ben vapura senden önce koşayım.

-Sahi sözün bittiği yerde ne konuşulur ne susulur?

-Sen bana nasılsın desen ben iyiyim mi diyeceğim?

Sen iyi değilim desen, neden iyi değilsin mi diyeceğim?

Sen nereye taşındın dediğinde, ben yeni işin nasıl mı diyeceğim?

Sen bir yere oturup çay içelim diyemezken, ben hadi gidelim de sana acı bir kahve mi yapayım diyeceğim?

İçimizden geçenlerin arkasına gizlenerek sohbet edeceğiz.

Dilimiz ağzımıza sığmaz olacak ve dudaklarımızın iç etlerini yiyerek birbirimizden uzaklaşacağız.

-Demek sana olan hasretimi böyle dillendirecektin? Yahu nasıl çalgının olmuştum da habirim yokmuş!

Ah bir de ben kendi öz ağzımdan içimden geçenleri parmaklarımdan dökerek vaktine misafir olsam ya telefona yapışır ya da apar topar kendini kapar getirirdin.

-Sütüne vicdanına güveniyorum; gönlümle gönlünün gezdiği yeri aklınla arayıp bulabilirsen bir hafta sonu gelebilirsin.

-Tavuk kırkımından önce mi, sonra mı?...
08.08.2004 Sa: 23:41

Bu gece Regaip Kandili.

Ezeli ve ebedi olan, eşi ve benzeri bulunmayan, hiç kimseye muhtaç olmayan, "ol" deyince olmazları olduran, küçücük bir kalbe dünya sığdıran, Rahman ve Rahim olan, bize şah damarımızdan yakın olan, gökten rahmet indiren, yerden nebat çıkaran, denizler mürekkep olsa, tüm kuşların telekleri kalem olsa yazılmakla anlatılamayan, yeri ve göğü yedi kat donatan, anlatırken kelimelerin kifayetlerinin yetersiz kaldığı, doksan dokuz adını tespih etmekten bıkip usanmadığımızı hali pürmelalimizi anlatma gecesesi...

İki güzümüz iki çeşme ırağa akıyoruz. Efendimizin soyağacının bulunduğu toprakları kirletmeye çalışıyorlar.

İki güzümüz iki çeşme!

Bu kaçınıcı Regaip Kandili?

Allah aşkına göge kaldırdığın ellerini yüzüne sürdükten sonra bir de kalbinin üstüne koy, bu kırgınlığa bir son ver.

Birbirimizin yakasına yapışacaksa bu işi burada bitirelim.

Gün bir mızrak boyu olana kadar

dünyada kalamayabilirim.

20.08.2004 Sa: 00:02

Yıllardır kelimelerin tomurcuk bir gül gibi dudaklarının arasında açmasını bekledim durdum.

Dilinde yaralar açacak diye korkuyorum.

Suskunluğunu bileyleye bileyleye sınanmamış usturaya dönderdin.

Kalbimi hacamat etmeye gelmeyecek misin?

Hasretin ruhumdan taşmaya başladı.

Dudaklarını Afşin işi sustalıyla açmamı istemiyorsun değil mi!

İçindeki saatin nerde ne zaman duracağını biliyorsan, sabrımın da yanardağ gibi patlayacağını da biliyorsundur.

Düşmanlık tek taraflı sürdürülmez, boşuna korkuyorsun.

Seni gönül dağıma kaldırmakla mı tehdit ettim.

Peşine kaygılarımı mı taktım.

Gözbebeğini kandırıp bulut sağmaya mı götürdüm?

Dilinin altında sakladığın kelimeleri avlamaya mı çalıştım?

İki keklik gibi masanın üzerinde seken ellerini avuçlarıma mı aldım?

Ömrümüzden geceleri çıkarıp atalım mı dedim?

Vakit saçlarının rengine döndü.

Ne aramanı ne de mesaj çekmeni beklemiyorum.

Birazdan yalancı horozlar ötmeye başlayacak.

Düş kapını sürgüle, gözlerimi dinlendirmeye gidiyorum.

28.08.2004 Sa: 02:06

Her şeyin zıttı ya da karşılığı, her şeyin bir önü sonu vardır.

Bir dağ ya bir dağa yaslanır ya da karşısında bir dağ vardır.

Dağ bir sünger gibi insanın gamını içine çeker, korkuyu ve sevinci koynunda taşır.

İnsanın başını alıp dağlara gitmesi bu yüzden olsa gerek.

Köroğlu: *arkam sensin, kalam sensin dağlar hey* diye boşuna dağlara yaslanmamış.

Ben kime yaslanayım?

Gece, dinlenme ve aynı zamanda ölüm provası yapma zamanı.

Gündüz, rızk avlağı.

Dünya mı büyüdü, gözlerimiz bizi mi yanıltıyor da her iki zamanda birbirimizin zıttı duygularla donanıyoruz.

Birkaç gün, güne selam durmak için toprağın bağrında sabırla bekleyen kardeleni düşün.

Bir kelebeğin beş on çiçeğe konup göçüşünü, bir gülün tomurcuğa durup patlayışına kadar bir bülbülün nağmelerini ve tomurcuk açtığında bülbülün sarardığını düşün.

Taşın toprağa, kumun cama; camın ışıldağa dönüştüğünü düşün.

Aklından geçenlerin aklımdan geçmediğini düşün.

Ama sırtından bıçaklayacağımı düşünme...

06.09.2004 Sa: 00:35

Yıllar birbirinin üstüne devriliyor, ne benim damarlarımda kan büngüldüyor, ne senin saçlarında kavak yelleri esiyor.

Susarak konuşa konuşa dilimiz damaklarımıza yapıştı.

Gözüm uzaklara baka baka yakını göremez oldu.

Sana bu satırları camdan bakarak yazıyorum.

Aylardır yağmura hasretim, içimin toprakları borlaştı. Bir güzel ıslanamadım.

Gözlerimi gözlerine baktırdığımda hiçbir rahatsızlığım yoktu.

Bir gün çıkar gelir, gözlerimi gözden geçirir diye bekleyiş içinde olmayı bile ne çok isterdim. Ama biliyorum ki ne sen geleceksin ne de beni çağıracaksın.

Vaktin bir kavşağında karşılaşacağız, sanki dil değer dudak değmez atışmasında olduğu gibi kim önce merhaba derse dudağı iki kere kanayacak.

"Yıllar sinene yaslanır

Hatıraların paslanır

Bu deli gönül uslanır

Unutursun mihribanım" (1)

diye içimden geçireceğim.

Yanımdan bir yabancı gibi geçmeye çalışırken:

Sen mi geçtin bir gölge mi yanımdan
Bakabilsem belki görebilirdim
Cağaloğlu yokuşunda kırkında
Kendime kahrımdan ölebilirdim

Dizeleri dökülür dökülmez, senin düşüncele-
rinden:

Ya bir tramvayda ya bir vapurda
Gözlerimiz birbirine değince
Yanarak geçeriz birbirimizden

Dizeleri dökülecek ve yağmura yakalanmamak
için bir taksiye atlayıp benden uzaklaşacaksın...

Kendine geldiğinde elindeki telefon titre-
yecek. İnattığın tutacak yine aramayacaksın.

Benim aramamı, bir acı kahveni içmeye gele-
ceğimi söylememi bekleyeceksin. Telefonuna
başka bir mesaj geçeceğim. İletiyi aldıktan son-
ra telefonumu kapatıp senden umudumu kesip
kesmeme arasında bocalayıp duracağım.

-Yine saçmalamaya başladım değil mi?

-Evet.

O zaman sen buyur, doldur domdom kurşun-
larını, parçala gözümdeki camları...

07.09.2004 Sa: 00:02

Zamanın değiştiğinden yakınıp dururuz.

Zamane gençliğinden bahseder, zamane aşk-
larına güler geçer, zamanın su gibi akıp gittiğini
söyleriz.

Aslında zamanı kendimize tutamak edip eli-
mizde gelse zamanın önüne geçmeye çalışırız.

Zaman, mevsimlerden etkilenmeyen beyaz
bir perde. Önceden yazılan senaryoyu perdeye
aktarmak için çabalayıp duruyoruz. Hiç kimse
bu senaryonun dışına çıkıp başkasının rolünü
kapatmak -biraz daha meşhur olma- düşüncesin-
de de değil. Kime sorsanız her filmi hayatının
film gibi oynamak istediğini söyler. Aslında her
kes hayatının filmini çekiyor, filmi ne kadar
uzatırsa o kadar güzel enstantaneler
yakalayacağını zannediyor.

Gel bu filmi koparmayalım. Henüz dostluk
ağacımız ayakta ve dallarına ara sıra kuşlar
konarken bu ağacı kurutmayalım.

Haydi lütfen, dostluk ağacımıza bir kova su
dök.

Yıllardır yokluğunla sarsılıp duruyor, kendime
kızacak bahaneler arıyorum.

Yarın çok geç olabilir, üzerimizden bir mevsim
daha geçmeyebilir.

Caddelerinde gezdiğin şehir karnı burnunda
depreme gebe.

Hayatta en çok kimi seviyorsan onun aşkına;
bu sarsıntı birimizi götürecekt.

Seni bir enkaz gibi yüreğimde taşımak istemi-
yorum...

10.09.2004 Sa: 23.54

Sütyeşil yapraklar gazele döndü
Eylül kapısından girdik sevdiğim
Daldığın gözlerin ışığı söndü
Dünyada üç beş gün gördük sevdiğim

Dalıma yürüyen sular kurudu
Gam dağıma kara bulut yürüdü
İçimi dışımı hüznün bürüdü
Acıyı sancıyla sardık sevdiğim

Gelsin diye bir gün haber salmadın
Gözümü yollara koydum gelmedin
Hasta mıyım sayrı mıyım bilmedin
Her düşü hayıra yorduk sevdiğim

Nice söz uçurduk yazı soldurduk
Baharı geçirdik güzü doldurduk
Bağı bozduk bağbağanı öldürdük
Derdin cefasını sürdük sevdiğim.
13.09.2004 Sa: 23:26

1. Abdurrahim Karakoç, Dosta Doğru, Ocak ya-
yınları 2. Baskı Ankara 1988

OKUMALAR/İM

Şener ÖKTEM

Fötr Şapkalı Mezar

Yetmişli yılların hengâmesinde başlamıştı göç hikâyemiz. Kimi ekmek için büyük kentlere giderken kimi de geride bıraktıklarını gönüllerinde taşıyarak okumak için köyünden kente taşındı. Parasız yatılı okullar umut oldu, ekmek oldu kimine. İşçi, memur, öğretmen, şair olundu. Romanlar, hikâyeler yazıldı terk edilen, hasretiyle tutuşulan o eşsiz köy mekânlarına, doğasına, insanına, yaşanılan yaşanılmayan her ne varsa...

Nereye gitsek göçmenizdir sonuçta. Memleket, bu yüzden yerli bir sestir hatırlatırcasına. Geride bıraktığımız ana, eş, dost, akraba bir yana harman yerinde savurduğumuz alın teri, gölgelediğimiz ağaçların rüzgârda çıkardığı ses, ilk gençlik yıllarımızın çeşme başında yakaladığı kaçamak bir bakış kalır hafızalarımızda. İnsanı, hayvanı, doğasıyla anılarımızdır bizi o yerin yerlisi kılan. Tüm bunları yaşayarak yapmak ve yalın bir dille anlatmak kızgın demire su verir gibi sözü daha da güçlendirir.

Köyünün deresinde yıkanan, çiçekleriyle konuşan, kokulu meyvelerinden yiyen, havasını ciğerlerine çeken ve köyün delisiyle hemhâl olan öykücülerin hikâyelerindeki samimiyet, sıcaklık ve sadelik yazdıklarını yaşamış olmalarından ileri gelir birazda. Fötr Şapkalı Mezar'ın yazarı da bunlardan biri.

Eylül 2023'te Şule Yayınlarından çıkan "Fötr Şapkalı Mezar" Bahtiyar Gül'ün ilk hikâye kitabı. Öğrenim hayatı "parasız yatılı"larda geçen yazarın hikâyeleri, Ali Ural yönetimindeki Karabatak dergisinde yayınlandı. Halen Trabzon'da Türkçe öğretmenliği yapan yazar, editörlüğünü Şafak Çelik'in yaptığı 18 hikâyeye selamlıyor okuyucuyu.

İlk hikâye, isabetli bir seçimle Eşik adıyla çıkıyor önümüze. Kitap boyunca anlatıların geçtiği mekân olarak köy ve evin eşiğine adım atıyoruz hep birlikte. Kırkından sonra köydeki baba ocağına dönen bir adamın, çocukluğunu geçirdiği köyü ve evini tasvir ederek başlıyor eserine Bahtiyar Gül. "Ev eski, oda soğuk alıyor. Bir tarafta tüplü televizyon, bir tarafta iki çekyat var, pencerenin yan tarafında da bir soba. Sobanın önündeki küller, odun kıymıkları sağa sola dökülmüş. Kapılar, pencereler maviye boyanmış. Pencerenin önündeki çatının üstüne armudun bir dalı uzanmış. Pencereden bakıp dışarıya kulak kesiliyorum. Derenin sesi; çalılıkları, dikenli otları, kavak ağaçlarını, cevizi ve kızıl yapraklı kirazı aşip içeri ulaşıyor. Yerimden kalkıp pencereyi açıyorum, derenin gürül gürül akan sesi vadinin içindeki bu tek evi sarıp sarmalıyor." Mekânın ruhu içimizi sararken "Ayakkabılarım yağmurda ıslanmasın diye içeri alınmış. Eşikte öylece kalıyorum." diye bitiyor hikâye.

Bahtiyar Gül, aslında tüm hikâyelerinin sonunda bizi eşikte bekletip tefekküre çağırıyor diyebiliriz. Sayfaları okudukça yarım kalmış ne çok şey biriktirmiş olduğumuzun farkına varıyor, sonu olmayan yarım bırakılmış hislerle donanıyoruz. Gerisi okurun muhayyilesinde ufka doğru açılan bir gemi gibi yol bulsun istiyor yazar. Buradan ötesi her okurun kendi yaşadıklarıyla, yaşayamadıklarıyla dolsun, herkes kendi hikâyesini yazsın istiyor.

Eşikten adımımızı attıktan sonra hikmetinden sual olunmaz ya... Her köyün vardır bir delisi. Bahtiyar Gül, dört hikâyesinde de aynı isimle kullanıyor hemhâl olduğu köyün delisini; Kim mi? Benli Mustafa.

Deli mi, veli mi sorusunu düşünmeden

edemiyoruz Benli Mustafa hikâyesinde. “Arada ettiği efsunlu sözlerden, sürekli söylediği küfürlerden, vücudunu baştan ayağa kaplayan benlerden fazlasıydı sanki” Benli Mustafa. Dilenmezdi, sadece ıskatını isterdi. Ölü yakınlarının yanına yanaşır “İskatımı isterim.” derdi. “Yine iyisin, aldın yüzlüğü Mustafa, sen ölünce ıskatını kimden isteyeceğiz bakalım.” diyen köylüye karşı; “Bana ıskat düşmez, muafım ben. Ama sen çok istiyorsan çocuklardan iste, en yakınım onlar benim.” sözleri, zihnimizde yumruk gibi çakılı kalıyor. Benli Mustafa’ya, ilerleyen sayfalarda Delileri Kaybolan Şehir, Kukla ve Divanda Gösterilen hikâyelerinde de rastlıyoruz.

Kapakta sade bir şekilde resmedilen Fötr Şapkalı Mezar, isminden başlayarak geride bıraktıklarımızın hüznünü duyumsatıyor bize. Mezarlıkları uzaklaştırıyoruz hayatımızdan sanki hiç ölme-yecekmişiz gibi. İblisin ilk ayartması değil mi ki zaten; ölümsüzlük iksiri. Eskiden yerleşim yerlerinin merkezinde olan mezarlıklar bize ölümü hatırlatır, kazandıklarımızın hiçbir öneminin olmadığını fısıldardı kulağımıza. Ölenlerden geriye neler kalır ki? Kapı önüne konan bir çift ayak-kabı, bazen de yıpranmış bir fötr şapka.

Kitaba da adını veren Fötr Şapkalı Mezar 3. hikâye olarak çıkıyor karşımıza. Yazar, amcasının mezarı başındaki fötr şapkadan esinlenerek yazdığı hikâyede, geride bıraktıkları üzerinden dünya hayatının geçiciliği mesajını iletiyor okuyucuya. “Geriye ne kaldı bu adamdan diye bir sorgulamaya giriyorum. Ne kaldı bu fötr şapkalı adamdan. İstanbul’daki apartmanı mı? Yok, çoktan paylaştırmıştı daireleri. Peki, arabası mı, onu da oğlanlar sattı. Emekli olduktan sonra camide yaptığı müezzinlikler mi, anlattığı hikâyeler mi? Karısı, yengem. Evet o kaldı, ama...” İlerleyen sayfalarla beraber hikâye sonlarında düşünmeden edemiyoruz. Kendi rüştünü göstermek isteyen bir adamın, annesiyle beraber hazin sonu Polen hikâyesiyle bizi hüzne boğarken, Tuzlu Mantar hikâyesinde kanaat etmenin acımsı tadını alıyoruz. Ad Alma Töreni’nde, köyde güçlüklerle mücadele edip hedefine doğru yola çıkan çocuğun hikâyesi

umut aşıyor içimize. Bozuk Akord hikâyesinde, bir türlü akordu düzelmeyen ama çıkardığı sesleri içinde hisseden adamın hüznü sarıyor içimizi.

Yazar, duygularını gizlemiyor, ara ara hayata olan bakışını satır aralarında okuyucuya hissettiriyor. Bizlerin de tanıklık ettiği, gerçekte bizlerin de yaşadığımız hayatın içinden kesitlerin sunulduğu hikâyelerde, ruhumuzun derinliklerinden gelen sesleri duru, akıcı ve samimiyetle dile getiriyor Bahtiyar Gül.

Topal Yarışı’nda, iki köy çocuğunun tatlı rekabetini duyumsarken Zagalı Osman’ın hesapsız kitapsız yürüyüşünün ayak izlerine basıyoruz. Klimalı Tabut’ta ölürken de yalnızlaşmanın soğuk yüzü vuruyor suratımıza. Evliya Tepesi’nde, Mimli Deli Hasan’ın verdiği derse şahitlik ediyor, aile büyüklerinin yaşlandıkça değersizleştiğini anlatan L Mutfak hikâyesinde Vahap Usta’nın zamana ve çocuklarına karşı anlamlı direnişini görüyoruz. Susmanın erdemini ise kopan bir parmak üzerinden Divanda Gösterilen hikâyesinde işliyor yazar.

Çiçekler üzerinden imgesel bir anlatımın tercih edildiği Çim Adam hikâyesinde farklı bir üslup deniyor Bahtiyar Gül. Bagajdaki Sehpa hikâyesinde olduğu gibi bu hikâyede de aile içi ilgi, anlayış ve sevgiyi konu alan hikâyede yazar, mesajını çiçekler üzerinden veriyor. “Sardunya solmaya başlıyor. Diğerlerinden bulaştı bu solgunluk. İnsanı etrafındakiler nasıl kuşatıp etkiliyorsa çiçekler de öyle galiba.”

En beğendiğim hikâyesi ise Mavi Sandalye. Mavi Sandalye hikâyesi, metropol yalnızlığını da aşan bir suskunun derinliğine sahip. Bayramdan seyrana gidilen köy ve köylülerin gündemine yabancılaşmanın, konuşulanların aynılığı, kent yalnızlığıyla birleşince ayrıksılığın farkına varıp susmanın erdemine dair bize çok şeyler anlatıyor. “Sonuçta adamın mahallesi, doğup büyüdüğü yerdi burası. Yatılı okullar, üniversite, iş gücü, derken uzak kalmıştı tabii. Ama ne olursa olsun karşı kaldırımlarda otu-

ran adamlardan çok farklı olamazdı.”

Kitap bitiminde içimizde köy yaşamı birikiyor. Göğe doğru yükselen meyve ağaçları, çamurlu yollar, çiçekler, böcekler, köylüler gözlerimizin önünden geçerken derelerin şırıl şırıl akan sesi kulağımıza ninni gibi geliyor. Hikâyelerin yarım bırakıldığı hissiyle, tefekküre dalıyoruz. Çünkü anlatılan bizlerden biri, hepimizin hikâyesi.

Sakin kasabaların, köylerin yerleşikleri, şehir-
den uzak insanların hikâyeleri. Küçük yerleşim
yerlerinin uyumsuz kişileri; ayrıksılar, deliler,
yaşlılar, gelinler ve diğerleri Bahtiyar Gül’ün ya-
şadıklarıyla Fötr Şapkalı Mezar’da.

SEYR-İ ÂLEM KÖŞESİ

Fatma SÜMER

Aşk Çeşmesi Ayrılığa Akarken

İnsan öğrenmediği gün karanlıktadır. İnsan öğrenmediği gün açıtır. Ufka bakmayan ve kendini dinlemeyen insanlar, bu açlığın ve karanlığın farkına bile varmazlar. Oysa kimilerini deli eder bu açlık, bu karanlık. Tam da böyle bir zamanda, bir şeyler kendine çeker sizi. Bir şarkı, bir şiir, bir resim, bir fotoğraf... Çağırır adeta dile gelmişçesine. İnsanın gönlünde ne varsa gözü de onu görüyor. Tabii teknolojinin de hayatımızı kuşatmasının etkisi küçümsenemez. İlgi alanınıza göre materyaller sunuyor internet ortamı size. Haberlerde gezinirken karşıma muhteşem bir görsel çıktı. Şimdiye kadar gördüklerimden çok farklı.

Evet... Tarihe ve dolayısıyla geçmişin izlerini taşıyan antik kentlere fazlaca olan ilgim, birçok ören yerini görmeme vesile oldu. Ama böyle güzellikte bir yer görmemiştım şimdiye kadar. İşlemeli, görkemli sütunlarla inşa edilmiş, yüksekçe bir yapının üzerinden su akıyordu, karşıma çıkan fotoğrafta. İnsan çok basit bir şey de olsa bilmediğinin cahilidir her zaman. Çok yakınımızda, Antalya'nın sınır komşusu Burdur'da olmasına rağmen duymamıştım bu yeri. Birçok uygarlığı barındırmış, üzerinden geçen zamana ve doğa olaylarına direnmiş bu yer; Sagalassos Antik Kenti idi. İşte bu resim beni kendine çağırırdı. Bu çağrıya kayıtsız kalmayıp bir istişare ile ilk hafta sonu şahitlik etmeye karar verdik, tarihin

zamana düştüğü nota. Evet, her eser, her yapı tarihin zamana, yani yarına düştüğü bir nottur bence.

İnsanlarla olan ilişkilerimizin sağlıklı kurulabilmesi için muhatabı tanımak ne kadar önemli ise, doğayla olan ilişkilerimizde de doğayı, yaşadığımız toprakları, gideceğimiz, göreceğimiz coğrafyayı tanımak bir o kadar önemlidir. En başta tarihi olmak üzere, doğasıyla, iklimiyle, insanları ve sosyal hayatıyla hakkında bilgi edinmek, gideceğimiz yer; yerleşim yeri, antik kalıntılar ya da doğal güzellikler fark etmeksizin, yabancılık çekmeden, çabuk kaynaşmanızı ve samimiyet kurmanızı sağlayacaktır. Ben de gittiğim zaman yabancılık çekmemek için, bu harikulade mekânın, Sagalassos'un tarihini araştırdım. Daha bir fotoğrafla kendine çağırın bu yer, hakkında bilgi edindikçe tamamen içine çekti. Tarihinin yanı sıra, dramatik efsanesini öğrenmek oldukça etkiledi beni.

Antalya merkezden yaklaşık 120 km, bir buçuk saatlik bir mesafede olan yolculuğumuza sa-

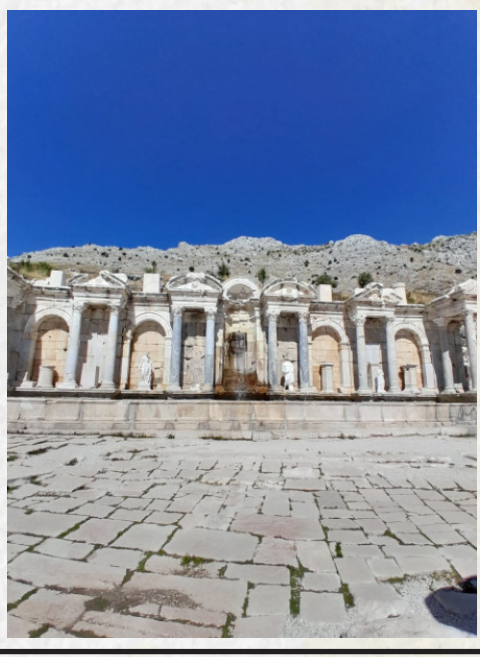
bahın erken saatlerinde çıktık. Bu gezilerin anlamlarını katlayan en önemli etken; çocuklarımızla birlikte olmasıydı. Akıp giden zaman içinde kıymeti bilinmesi gereken, ama çok az bilinen bir zaman dilimi. Çünkü çocuklarımız bir kuş misali, dallarımızda konaklayıp uçup gidiyorlar

bir süre sonra... Henüz birlikte olabilmenin şükrüyle, Burdur'un Ağlasun ilçesinde, şehir merkezinden 20 km mesafede, dağların zirvesinde, bugün bile geçmiş zamanda buralara nasıl ulaşım sağlanmış dediğimiz, çok kötü sayılmayan asfalt bir yolla kıvrıla kıvrıla vardık, Sagalassos Antik Kenti'ne.

“Arkasında dağ gibi durmak...” kavramı vardır bizim kültürümüzde. Eski medeniyetlerden kalma antik kentlere baktığımızda, hemen hemen hepsi arkasını dağa vermiştir. Sagalassos da, bu deyimın vücut bulmuş hali gibi, Batı

Toroslar'ın güney yamacına, yani sırtını Ağlasun dağlarına vererek, yüzünü vadiye bakan, 1500 ilâ 1700 m yüksekliğe kurulmuş bir kent. Tarihi M.Ö üç binlere dayanan Sagalassos kenti, Frig, Lidya, Psidyalılar ve Pers egemenliklerinden sonra, M.Ö 300'lerde Büyük İskender tarafından ele geçirilmiş, yine M.Ö 25 yılında Roma İmparatorluğu'na geçmiştir. M.S sonraki yıllarda endüstriyel, ekonomik ve mimari alanda oldukça gelişme göstermiş ancak, 6. yüzyıllarda meydana gelen depremlerde kent yerle bir olmuş. 13. yüzyılda Selçuklular'ın Bizans'ın son topraklarını ele geçirmesine kadar bir kaç köy varlığını sürdürebilmiştir. Türklerin bölgeye yerleşmesiyle tamamen boşaltılmış. Uzunca bir süre sessiz ve ıssız kalan kent, ilk olarak 1700'lerde Fransız bir tarihçi tarafından keşfedilmiş, 1990'larda başlayan ve hâlen devam eden arkeolojik kazılarda birçok yapı gün yüzüne çıkarılmıştır. Biz gişelerin olduğu bölüme geldiğimizde zihnimde tarih sayfaları bu şekilde çevrilmekteydi. Yüzümüze vuran rüzgârın serinliğinde vadiyi seyredebileceğimiz, teras şeklinde gölgeliklerin oldurduğu oturma yerleri, yiyecek içecek temin edilebilecek kantin, tuvalet, oto park gibi imkânları bulunan bir yer karşıladı bizi. Gişeler, kalıntıların hemen başlangıcına kurulmuş. Fazla yürüme mesafesinin olmaması enerjimizin daha uzun süre muhafaza edilmesini sağladı. Turni-

kelerden geçtikten sonra yürüdüğümüz yolun, kenti ortasından ikiye böldüğü anlaşıyor. Önce sağ taraftan gitmeyi tercih ediyoruz. Hemen yolun bitişiğinde, kazılarla ortaya çıkan, döneminde asiller tarafından konut olarak kullanıldığı anlaşılan, sütunlarla çevrili iç avlusu, yemek ve kabul salonları, çok sayıda odası bulunan kalıntılar karşıladı ilk olarak bizi. Yapılarda çokça tuğla kullanılmış olması dikkat çekiciydi.

Kuzeye doğru uzanan yamaçta, kimi zaman toprak, kimi zaman ahşap merdivenlerle desteklenmiş yolu takip ettiğimizde karşımıza çıkan Helenistik Çeşme, geçen zamana direnerek kendini bugüne taşıyabilmiş, tüm içtenliğiyle karşılıyor bizi. Ortasında küçük bir avlu ve avluyu çevreleyen, sütunlarla desteklenmiş üç duvar, orta duvardaki taş oluklardan havuza akan soğuk su, hayretler içinde bırakıyor insanı. Öğrendiğime göre 1990'ların son çeyreğinde yapılan kazı ve restorasyon çalışmalarında doğal kaynağına ulaşarak, çeşmeye su yeniden verilmiş. Tarihi yüzyıllar sonra ayakta görmek oldukça heyecan verici. Çeşmenin suyundan yudumlayarak üst kısmında bulunan yapıya yöneliyoruz. Duvarları restore edilerek ayağa kaldırılmış, zeminindeki mozaikler ise sapasağlam bu güne gelebilmiş kütüphane, tarihteki yolculuğumuzun en güzel adımlarından biri oluyor.

Bu bölümün tam doğusunda kalan 40-50 m uzaklıktaki tiyatro baştan beri çağırıyor bizi. Aslında ziyaretimizi mevsim olarak oldukça uygun bir zamanda yapmış olmamıza rağmen havanın sıcaklığı zorlasa da, yamaca doğru yürüyerek tiyatroya ulaşıyoruz. Burada henüz hiçbir kazı ve tadilat yapılmamış. Tiyatro, zamanın verdiği tahribatı olduğu gibi üzerinde barındırıyor. Yıkıntılar arasında, kemerli bir girişten tiyatronun üst basamaklarına ulaşıyoruz. Kuş bakışı vadiyi gören bir yamaçta, biz tarihe

tanıklık ederken, efil efil rüzgâr vuruyor yüzümüze. Kaynaklardan bu tiyatronun, 9000 izleyici kapasitesi ile 1750 m. Rakımda kurulmuş, Anadolu'nun en yüksek rakımlı antik tiyatrosu olduğunu öğreniyorum. Döneminde festivallere, gösterilere, gladyatör dövüşlerine, hayvan avlarına mekân olmuş bu taş yapı.

Tiyatronun doğusunda kalan ve Çömlekçiler Mahallesi denilen yerden sadece yıkıntılar kalmış geriye. Bin yıllık bir gelenek haline getirdiği çömlekçiliğin yanı sıra, kemik, cam, metal, yün boyama atölyeleriyle üretim mekânıymış, şimdi bir harabe olan kalıntılar. Rüzgârı göğsümüze alıp tekrar aşağı iniyoruz zirveden.

Helenistik Çeşme ile konut kompleksine eşit uzaklığa denk gelen bir noktada, ahşap merdivenlerden yapılmış yürüme yolu, gıda pazarı olduğu anlaşılan, taş döşemeli alan çıkıyor karşımıza. Ortasında sütun kalıntılarının çevrelediği, bunların ortasında ise su havuzu olduğu anlaşılan mekânın, etrafı dükkânlarla çevrili, bu günün alışveriş merkezi sayılabilecek, Macellum denilen pazar yeri olduğunu öğreniyorum. Zarif bir işçilikle denizyıldızı şekli verilmiş su giderlerinden alt yapısının da olduğu anlaşılan alan, bu alanın hemen üstünde, yanında göğe yükselen anıtsal sütunuyla, kemerli yukarı agora giriş kapısı, tarihin estetik bir şekilde taşla düşülmüş notu olarak çıkıyor önümüze. Önceden edindiğimiz bilgilerin üzerine, her bölümün yanına koyulmuş bilgilen-dirici metinleri okumak geçmişe tutulan kandili biraz daha aydınlatıyor. Kuzeye doğru uzanan, zemin taş döşemeli geniş alan, dört köşesine yerleştirilmiş sütunlarla, biri meydana girdiğimiz doğu kapısı olmak üzere, batısında da bulunan iki kemerli kapı, döneminde kahraman-

lık ve cömertlik gösteren kraliyet mensubu ve asil ailelerin fertleri için yapılmış. Ve işte, Yukarı Agora (Meydan) denilen, taş döşeli geniş alanın tam kuzey ucunda, görkemli Antoninler Çeşmesi... 9 metre yüksekliğinde, 28 metre uzunluğunda, tam ortasından akan şelalesi, baştan-başa uzanan 81 m³'lük bir havuzu dolduruyor. Üzerinde adeta bir dantela gibi işlemeli taşlarla birleşen görkemli sütunlarıyla, sanki gerçekliği imkânsız bir masalın içindeymiş hissi veriyor insana. Yedi ayrı renkte taştan yapılmış bu sütunlar, suda parladığı için muhteşem bir ışık şöleni sunuyor aynı zamanda. Sağında ve solundakiler Dionysos Tanrısı'na ait olmak üzere her sütunun arasına heykeller dikilmiş. M.S 500 ve 600 yılının ikinci yarısında meydana gelen depremlerde büyük hasarlar alarak tahrip olmuş. Uzun yüzyıllar bu şekilde kalan bölgede yapılan kazı ve tadilatlarla 1800 yıl sonra yeniden su verilmiş. Şu anda dünyada içinde su olan dört antik çeşmeden üçü Türkiye'de ve ikisi Sagalassos'da bulunmakta.

Bu görkemli çeşmenin hikâyesini öğrendiğimde, aşkın bir adının da acı çekmek olduğu tekrar kazınıyor yüreğime. Psidya Devletinin başkenti olan bu şehirde dillere destan güzelliğiyle İsabella adında bir kız vardı. Sagalassos kütüphanesindeki filozoflardan ders alarak, kültürlü bir şekilde yetişen, upuzun sarı saçları zümrüt rengi gözleri, yerlere kadar dökülen bembeyaz elbisesiyle, diğer genç kızların içinde ayırt edil-

len bir kuğu gibiydi adeta. İsabella'nın adı "Tanrıya ve aşka adanmış..." anlamına geliyordu. Adının tesiriyle de olacak ki, İsabella'nın kalbi yalnız aşk için çarpıyordu. İsabella'nın güzelliğini duyan, yakın ve uzak kentlerde yaşayan prensler, yiğitler, kahramanlar onunla evlenmek ister. İsa-

bella'nın babası kızının isteğiyle güzelliğinin dünya durdukça anılması için, onunla evlenecek kişinin bir çeşme yaptırmasını ister. Onlarca taliplinin arasında kralın oğlu Hektor da vardır. Babası kızının kralın gelini olacağı düşüncesinin cazibesıyla İsabella'yı Prens Hektor'a vermek ister. Annesi ise kızı kimi severse ona verme taraftarıdır. İsabella ise yiğitliğiyle nam salmış ordu komutanı Antonin'e âşıktır. Antonin başarılı bir komutandır ancak İsabella'nın istediği, bu günkü değeri beş yüz kilo saf altın

olan çeşmeyi yaptıracak kadar parası yoktur. Bu parayı ganimetlerle elde etmek için sefere çıktığı bir zamanda kralın elçileri İsabella'yı Hektor'a istemek için gelirler. Babası için bu büyük bir şanstır. Ancak seferde bu haberi duyan Antonin için hiç iyi bir durum değildir. Antonin hemen karşı tarafla, bol ganimet aldığı, iyi bir anlaşma yaparak seferden döner. Karşılama töreninde İsabella aşkının ifadesi olarak komutan Antonin'e bir kucak dolusu kırmızı gül demeti sunar. O gün akşam yapılan şölende de İsabella Prens Hektor'u değil Antonin'i dansa kaldırır. Bunu gören Hektor yanı başında duran okçuya Antonin'i vurma emri verir. Bunu fark eden İsabella Antonin'e siper olur. İsabella göğsüne saplanan okla oracıkta, Antonin'in kollarında ölür.

Antonin bu acıya dayanamaz. Neredeyse hayat dersi niteliğinde bir mektup bırakarak intihar eder. Bıraktığı mektupta ayrıca, İsabella'nın istediği çeşmenin yapılmasını, adının da "Âşıklar Çeşmesi" koyulmasını istemiştir.

Âşıkların ölümüyle uğursuzluklar peş peşe gelir. Şiddetli bir deprem olur ve kral ölür. İsabella'ya kavuşamayan Hektor, krallığı kabul etmez. Sagalassos halkı bu uğursuzluğun üzerlerinden kalkması için, İsabella'nın isteği, Antonin'in vasiyeti olan bu çeşmeyi, en iyi mimarları, mühendisleri, taş ustalarını bularak, en

güzel mermerden sütunlar işleyerek, taa uzaklardan, Isparta dağlarından su getirterek yaptırırlar. O günden sonra bu çeşme kavuşamayan âşıklar için akar...

Gerçeklik payı ne kadardır bilinmez, bu hikâyenin duygusal atmosferiyle şahit olduk, yüzyıllar sonra "Âşıklar Çeşmesi"nin akışına. Bizi görselliğiyle ve efsanesinin büyüyle tutsak etti ken-dine. Ama gezecek daha çok yer vardı ve tarihi adımlamaya devam ettik.

Meydanın (Agora) batısında duvarları ve basamakları hâlâ belirgin bir şekilde gözlemlenebilen meclis binası yer almakta. Arazinin yapısına göre inşâ edilmiş olduğundan, meclis binasının üst kısmında Aziz Mikael Bazilikası ve Dor Tapınağı bulunmakta. Elbette bu yapılar da, geçen zaman içinde yıkılmış ve duvarlarından az bir kısmı ayakta kalmış. Hemen bu yapıların arkasına ve Antoninler Çeşmesi'nin kuzey batı köşesine denk gelen, çeşmenin üst bölümüyle, taban bölümü aynı yükseklikte olan Kuzeybatı Heroon bulunmakta. Meydanın köşelerindeki sütunlar gibi bu yapı da hayırsever birinin ölümünden sonra, onurlandırmak için yapılmış, 15 m. yükseklikte bir anıt. Zamanla yıkılan yapı, bağlantı taşları bulunarak yeniden restore edilmiş ve ayağa kaldırılmış. Üzerinde yapı taşlarına nakşedilmiş dans eden kızlar figürleri en dikkat çeken unsurlardan biri. Heroon, görkemli yapısı ve konumu itibarıyla, kente uzaktan bakıldığında ilk göze çarpan yapıtlardan.

Bu anıtın batısına doğru uzanan yolu takip ettiğimizde, kimisi dik kayalıklara oyulmuş, kimisi lahit şeklinde, ama geçen zaman içinde bütünlüğü bozulmuş mezarlar çıkıyor karşımıza. Burası şehrin batısında kalan en uç nokta diyebiliriz.

Toprak yoldan yürüyerek güneye dolaşırız. Sadece yıkıntıları bulunan

Hadrian Çeşmesi ve çeşmenin yanında Apollo Tapınağı ile Hristiyan Bazilikası'nın kalıntılarını görüyoruz. Bu alanın hemen bitişiğindeki kalıntıların Severuslar Çeşmesi olduğunu öğrendiğimde, Sagalassosluların suya oldukça kıymet veren bir toplum olduğunu düşünmekten kendimi alamıyorum.

Bu yapıtların hemen yanında yine taş döşemeli, çevresi sütunlu geniş alan, yani, Aşağı Agora uzanıyor, sanki asırların yorgunluğuyla. Sütunların arkasında bulunan dükkânların yanı sıra, lokanta ve barların da bulunduğunu öğrendiğim çarşının, yukarıya göre daha ticari bir alan olduğu anlaşılıyor. Bu meydandan güneye doğru, merdivenlerle inilen, kenarlarında sur duvarlarının bulunduğu, 300 m uzunluğu, 10 m genişliğiyle, Sagalassos'un meşhur sütunlu caddesi hâlâ taş döşemesiyle geçmişe yolculuk hissi yaşıyor âdeta. Bu caddenin girişinde ve sonunda da, tarihte hüküm sürmüş imparatorlar adına yapılan, kemerli anıtsal kapılar varmış. Ama geçen zamana ve bu zaman içinde meydana gelen depremlere dayanamayıp yıkılmış. Cadde güney ucunda Hadrian ve Antoninus Pius Tapınağı ve İmparatorluk Kült Alanı'nın kalıntıları bulunmakta. Birçoğuna henüz dokunulmamış kalıntılar, "Zaman işte böyle geçer kentlerin üzerinden." der gibi bakıyordu bize.

Buradaki tarihin kokusunu içimize çektikten sonra tekrar toprak yola çıktık. Meydanın doğusunda, içinde oldukça fazla havuz olduğu anlaşılan, yapısının büyük bir bölümü bu güne kadar gelebilmiş Hamam, M.S 10 ilâ 30 yıllarında İmpa-

rator Augustus döneminde yapılmış ve Anadolunun, Roma tarzı mîmâriye sahip bilinen en eski hamamı imiş. Bodrum katının yanı sıra, imparatorluk salonu, çok sayıda havuzu, ılık, sıcak, soğuk bölmeleri, buhar odaları, kadınlar ve erkekler için ayrılmış bölümleri, soyunma odaları, ziyafet salonları bulunan bu hamam kompleksi, Sagalassos'un en büyük yapısı olarak geçiyor. Kalıntıların arasında dolaşırken hâlâ bu ihtişamı hissedebiliyorsunuz. Bu yapıyı da dolaşarak kenti ziyaretimizi tamamlıyoruz.

Her antik kenti ziyaretimizden sonra olduğu gibi yine tarifsiz duygular kaplıyor içimi. Bir ayet daha düşüyor aklıma. "Nerede olursanız olun ölüm sizi bulur. Hatta sağlamlaştırılmış, yüksek kalelerde olsanız bile..." diyor Allah c.c. Kur'an'da. Bu ayetle bugünün insanının hayata bakışını karşılaştırdığımda, insanın ölümü ne kadar uzak gördüğünü, hatta tamamen unuttuğunu görmek çok sarsıyor beni. Ve geçen zamanda yüzlerce görkemli saltanatın yok oluşu, insanın dünyadaki hiçliğini gösteriyor. Neye sahip olursak olalım yok olmaya mahkûm varlıklarız hepimiz. Uğruna kan dökülen, can alınan bu

dünya hayatı ne yazık ki geçici. Tarihî kalıntıları dolaşmak, hangi pencereden baktığımızla ilgili olarak, turistik ve kültürel bir gezintinin dışında bir nefis muhasebesi, bir nefis terbiyesi oluyor aslında.

Tarihten ve geçen zamandan bize düşen ibreti alarak, dağın zirvesinden aşağıya, devrik saltanattan gerçek hayata doğru iniyoruz yavaş yavaş...

DİVAN KÖŞESİ

Recep HALİLOĞLU

Bâki'nin "Gösterür" Redifli Gazeli

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Lâleler bezm-i çemende câm-ı 'işret gösterür

Devletinde husrev-i gül 'ayşa ruhsat gösterür

*Laleler, çimendeki mecliste içki bardağını gösterir;
Gül sultanı, devletinde eğlenceye ruhsat gösterir.*

Bâki, kendine has üslubu ve söyleyiş tarzıyla yaşadığı devrin şairleri arasından sıyrılıp zirveye yerleşmiş ve bunun sonucu olarak da Sultânü's Şuarâ (Şairler Sultanı) ünvanını hak etmiş önemli bir şairdir. Bu gazelinde baharla birlikte tabiatı ve tabiatın içindeki doğal güzellik unsurlarını mahirane bir biçimde mısralarına taşımıştır. O güzellikleri şiirine capcanlı bir şekilde yansıtarak okurunu adeta cennet bahçesinde gezdirmektedir. Çiçekleri kişiselleştirerek yaşadığı devrin zevk, eğlence anlayışına ışık tutmuş, bizi o devirden haberdar etmiştir. Aynı zamanda devrin görkemli hayatının fotoğrafını çekmektedir bizim için. Capcanlı ve renkli meclisler (bezm) de bizi ağırlamaktadır adeta.

Mevsim-i gül 'îd ile yâr u musâhib düşdiler Bir birine iki dil-berdür mahabbet gösterür

*Gül mevsimi bayram ile arkadaş ve yâren oldular,
İki güzel ki birbirlerine sevgi gösterir.*

Gülün açtığı mevsim olan bahar ile bayramın birbirlerine olan yârenliğinden söz açan şair, bu iki yârenin ayrıca birbirleri-

ne karşı sevgi gösterdiklerini anlatıyor. Birbirini seven iki gönülden bahsediyor aslında ve bu iki gönlün de birbirlerine sevgi bağıyla bağlı olduğunu gül mevsimi ve bayram imgelerini kullanarak dile getiriyor. Âşık ile mâşuk arasındaki maceraya dikkat çekiyor.

'Îd-gehde varalum dülâba dil-ber seyrine Görelüm âyîne-i devrân ne sûret gösterür

*Bayram yerindeki dolaba gidelim, güzel seyrine;
Görelim, feleğin aynası ne resim gösterir.*

Bu beyitte bayram eğlencelerinin yapıldığı bayram yerinde kurulan dönme dolaplarla çıkıyor karşımıza şair. İçinde bir bayram özlemi, bir bahar özlemi var hep. Gidelim derken aslında hep içindeki o özleme doğru koşmak istiyor. Bahar ve bayram gelince, güzeller bayram yerine gelecektir ve dolayısıyla biz de bayram yerindeki dönme dolaba gidelim, güzeller seyrine varalım diyor. Gidelim de görelim feleğin aynası güzeller bahsinde bize nasıl bir resim gösterir, diyor. Bahtımıza hangi güzel çıkar demeye getiriyor.

Kaddüne kul olmaga gelmiş dizilmiş karşuña

Servler turmuş çemen sahnında kâmet gösterür

*Boyuna kul olmak için gelmiş karşında dizilmiş
Serviler, çimenlikte durmuş endam gösterir.*

Servilerin taze çimenliklerde arzı endam etmesi, şairin zihninde güzellerin bayram yerinde dolaşmasını ve oralarda boy göster-

mesini çağrıştırıyor. Güzeller âşıkların gözünde zaten servi boylu olur. Bir önceki beyitte şair feleğin aynasında kendisine görünecek güzelden bahsetmişti. Bu beyitten de o güzelin servi gibi uzun boylu olduğunu anlamış oluyoruz.

**‘Âşıkı bî-sabr u ârâm eyleyüp seyyâh ider
Memleket seyr itdürür ‘aşkuñ vilâyet gös-
terür**

*Âşığı sabırdan ve dinlenmeden yoksun bırakıp gez-
gin eder,
Senin aşkın memleket seyrettirir, vilayet gösterir.*

Şair, bu beyitte âşığı bir gezgine benzetiyor. Gezginin içindeki keşif ruhu nasıl onu yorulmadan bıkmadan gezmeye itiyorsa, âşığın sevdiğine duyduğu gönlündeki o derin aşk da ona ülkele-ri gezdirir, şehirleri gösterir yani âşığı da gezgin eder. Âşık artık sevgilinin şehirlerini arar, sevgiliye vuslat yolunda Mecnun misali yolculuğuna devam eder. Âşıkların kaderi değil midir maşukları yüzünden diyar diyar gezmek? Gezerken de kendi iç yolculuğunu ihmal etmemek...

**Bî-sütûn-ı gamda Bâkî seng-i mihnet kes-
mede
Şöyle üstâd oldu kim Ferhâd’a san’at göste-
rür**

*Ferhat’ın gam dağında Bâkî, bela taşı kesmekte,
Öyle usta oldu ki Ferhat’a sanat gösterir.*

Son beyitte şair bizi Ferhat ile Şirin’in yaşadığı destansı aşk hikâyesine götürüyor. Bize o hikâyeyi hatırlatıyor. Ben, Ferhat’ın gam dağından bela taşı çıkarmakta ve bu taşları kesip yontmaktayım, diyor. Bu işte öyle ustalaştım ki Ferhat’a sanat ve maharet öğretebilirim. Hatta şair bu konuda Ferhat’la yarışacak duruma geldiğini mübalağa ile anlatmaktadır. Aşkın derinliğini ve yoğunluğunu bu şekilde ifade etme yoluna gidiyor şair.

SABAH YAKIN DEĞİL Mİ

yıldızlar yağmalanmış sancılı gökyüzünden
hoyratça koparılmış bahçesinden çiçekler
buğulu bakışları alevden bir ok gibi
ıslak kirpikleriyle kutlu şafağı bekler

zulme meydan okuyan o/nurlu tebessümler
içimize bir nefes serinlik bağışlıyor
dualar dökülüyor aralayan geceyi
eski/meyen bir şarkı dudaklarda başlıyor

o Rahman ki dilerse azizün züntigamdır
gök ordusu salar da alır intikamını
“eyne ya Selahaddin” çığlığıyla muaccel
kondurur omzumuzu asrın imtihanını

nebiler bergüzarı yâr edilmiş ağyara
çıldırta bir rahatlık sızmada göğsümüzden
iki eli ecdâdın yakamızda asılı
bu bizim günahımız, bu bizim yüzümüzden

ilk secdenin izleri mabetler tepesinde
isra'nın menziline ışıldayan cemaat
taşında toprağında kutlu ayak izleri
ve bir gül esintisi soluğu âb-ı hayat

uzak değil müjdeler “sabah yakın değil mi” *
küfrün azgın kalesi sarsılmakta gün be gün
Ali'nin ve Ömer'in ruhu pervaz etmekte
bir intikam çığlığı göğü kaplıyor bugün

kalk ve dirilt kalbini son Resul'ün ümmeti
ebabiller gözlemek değil şimdi beklenen
beklenen, şehadete ta ezelden tutkulu
kor bakışlı yiğitler bu aşkla yüreklenen

şimdi ufuklarında bir nevbahar gizlenir
ve kutlu semasında zafer yüklü bulutlar
koparılan her çiçek her bahar filizlenir
her gecenin sonunda güneş yeniden doğar.

* “... Onlar için belirlenen zaman, sabah vaktidir.
Sabah da yakın, değil mi?” dediler.”
Hud suresi, 81

Mehmet Osmanoğlu